

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 23 aprilie 2021

SUMAR

1.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru aprobarea Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al Curții Constituționale. Nr. 132 din 23.04.2021	6 – 20
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind compensarea tarifelor la energia electrică utilizată de consumatorii gospodăriilor casnice. Nr. 109 din 14.04.2021	20 – 22
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 (<i>art. 1, 2</i>). Nr. 110 din 14.04.2021	22 – 23
4.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind abrogarea Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015. Nr. 91 din 30.03.2021	23 – 27
5.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 15 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern. Nr. 120 din 20.04.2021	27 – 34
6.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind anularea prin retragere parțială a Hotărârii Parlamentului	35 – 44

	nr. 121 din 16 august 2019 privind numirea unui judecător al Curții Constituționale. Nr. 133 din 23.04.2021	
7.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind instituirea moratoriului asupra recoltării maselor lemnoase. Nr. 224 din 05.06.2020	44 – 67
8.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind numirea unui judecător al Curții Constituționale (<i>Boris Lupașcu</i>). Nr. 135 din 23.04.2021	68 – 73 78
9.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 14 alineatul (2) din Legea privind răspunderea civilă și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave nr. 118/2020. Nr. 104 din 09.04.2021	73 – 77
10.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la impozitarea specială a serviciilor realizate în cadrul activităților atribuite la secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei. Nr. 23 din 03.02.2021	78 – 83
11.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 nr. 256/2020 (<i>art. 1, anexa nr. 1, anexa nr. 1.1 ș.a.</i>). Pentru lectura a doua, comasat cu proiectul de Lege nr. 121 din 20.04.2021. Nr. 117 din 20.04.2021	83 – 85
12.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 nr. 256/2020. Pentru lectura a doua, comasat cu proiectul de Lege nr. 117 din 20.04.2021 de bază. Nr. 121 din 20.04.2021	85 – 86

13.	Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru elaborarea proiectelor de legi privind reforma constituțională. Nr. 129 din 22.04.2021	87 – 95
14.	Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002; Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare</i>). Nr. 233 din 11.06.2020	95 – 97

Ședința începe la ora 10.03.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Vlad Batrîncea, Alexandru Slusari și Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Bună ziua.

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Îmi spune Secretariatul că încă o fracțiune nu s-a înregistrat.

Așteptăm încă un minut – două să se înregistreze.

Domnule Ciubuc,

Cunoașteți ce-i cu colegii dumneavoastră?

Domnule Filip,

V-ați înregistrat? Ca să vă numere.

Secretariatul,

Vă rog să anunțați prezența deputaților.

Doamna Evelina Bubuic – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Vă anunț că, la începutul ședinței de astăzi, din 100 deputați, și-au înregistrat prezența 91 de deputați.

Nu și-au înregistrat prezența: Șor Ilan, Popșoi Mihail – deplasare, Vovc Liviu – deplasare, Babuc Monica – deplasare, Para Gheorghii – cerere, Uzun Grigorii – cerere, Țicu Octavian, Alaiba Dumitru și Bolea Vladimir.

Doamna Zinaida Greceanii:

Stimați colegi,

Avem cvorum, putem să începem ședința.

Rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Un mic anunț.

Colegi,

Începând cu anul 1995, pe 23 aprilie sărbătorim Ziua internațională a cărții și a drepturilor de autor. Aceasta este organizată de UNESCO în scopul promovării lecturii, publicării și dreptului de autor.

De asemenea, din data de 8 februarie 2010, anual, la 23 aprilie, în Republica Moldova se consemnează sărbătoarea profesională – Ziua bibliotecarului.

Această zi evidențiază atât importanța lecturii, artei, culturii și a bibliotecii în societate, cât și aprecierea la justa valoare a rolului cărții ca temelie a educației, comunicării și vieții sociale.

Din partea Parlamentului, aducem sincere felicitări bibliotecarilor. Le urăm sănătate, putere de creație... *(Rumoare în sală.)*

Nu v-am auzit, că vorbiți... *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Felicitări bibliotecarilor. Le urăm multă sănătate. *(Aplauze.)*

Colegi,

Noi avem aprobată o ordine de zi bisăptămânală, dar profit de dreptul meu de Președinte al Parlamentului și, la solicitarea unor colegi, propun să introducem în ordinea de zi un proiect de Hotărâre pentru adoptarea unei Declarații, înregistrat cu nr. 132 din 23 aprilie 2021. A fost distribuit deputaților.

Cine este pentru a introduce acest proiect de Hotărâre... *(Rumoare în sală.)*

De procedură după vot.

Cine este pentru a introduce în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

De procedură – domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Așa cum și era de așteptat, haideți să mă refer la Alianța „PSRM-Șor”, astăzi o să fie o zi a populismului și atacului asupra instituțiilor statului, în special asupra Curții Constituționale, Frațiunea „Partidul Acțiune și Solidaritate” nu va participa la acest circ ieftin. Vă lăsăm în intimitatea dumneavoastră PSRM – Șor.

Și cred că cetățenii au să vadă cât de disperată este această alianță în contextul alegerilor anticipate inevitabile.

Noi părăsim Sala Parlamentului.

Vă mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă așteptăm.

(Deputații din Frațiunea „PAS, Blocul ACUM” părăsesc Sala de ședințe în semn de protest.)

Domnul Slusari – de procedură.

Domnul Alexandru Slusari:

Frațiunea „Platforma DA” solicită pauză de 20 de minute.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Dreptul fracțiunii.

Pauză – 20 de minute.

După pauză reveniți?

Domnul Alexandru Slusari:

Vedem.

Doamna Zinaida Greceanîi:

A, nu vedeți.

Deci pauză până la 11.30...

10.30 – pauză. 10.30.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog, Secretariatul, să verifice dacă avem cvorum în sală.

Câți avem?

Stimați colegi,

Rog numărătorii să ne dea prezența deputaților în sală.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

Domnul Bolea.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 31.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 31.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 10.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 10.

În sală sunt 68 de deputați, putem să continuăm ședința.

Stimați colegi,

Primul subiect de pe ordinea de zi, **proiectul Hotărârii nr. 132 din 23.04.2021.**

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă un proiect de Hotărâre pentru adoptarea Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al Curții Constituționale.

Deci, cu permisiunea dumneavoastră, am să dau citire proiectului Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al Curții Constituționale.

„Parlamentul Republicii Moldova, în calitate sa de organ reprezentativ suprem al poporului și unica autoritate legislativă a statului, potrivit articolului 60 din Constituția Republicii Moldova, confirmat în această funcție ca urmare a alegerilor parlamentare din 24.02.2019, constată cu îngrijorare că unicul organ ce realizează jurisdicția constituțională Curtea Constituțională este capturată prin acțiunile vădit arbitrare și neconstituționale ale judecătorilor: Domnica Manole, Liuba Șova și Nicolae Roșca, care prin decizia adoptată au admis încălcarea jurământului depus la data de 16.08.2019.

Apreciind că impactul deciziilor Curții Constituționale este unul eminent pentru organizarea și funcționarea statului, condiții în care emanația suveranității poporului, exprimată prin alegeri libere și directe, a fost suprimată și încălcată prin avizul Curții Constituționale nr. 1 din 15.04.2021.

Pe cale de consecință atestăm caracterul totalitar al deciziei Curții Constituționale, impactul căreia se materializează prin atacul asupra suveranității poporului, precum și caracterul său dictatorial și nedemocratic.

Atestând faptul că Curtea Constituțională a ignorat circumstanța existenței în Parlamentul Republicii Moldova a majorității parlamentare absolut formalizate, anunțată în data de 11.02.2021, reiterată ulterior la 18.03.2021 și confirmată suplimentar prin Hotărârea Parlamentului nr. 46 din 26.03.2021.

Acțiuni prin care Curtea a deraiat și ignorat propria jurisprudență, prin care a statuat că în cazul în care este constituită o majoritate parlamentară absolut formalizată, Președintele Republicii Moldova este obligat să desemneze candidatul înaintat de această majoritate pentru funcția de Prim-ministru.

Totodată, Curtea Constituțională a ignorat practicile și apelurile organismelor internaționale, în special cele ale Consiliului Europei și ale Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept, care invită autoritățile codecidente spre identificarea soluțiilor pozitive pentru investirea Guvernului, indiferent de parametrii temporali.

În pofida caracterului inadmisibil al sesizării privind constatarea circumstanțelor privind dizolvarea Parlamentului, Curtea Constituțională a admis examinarea acesteia, utilizând sesizarea drept instrument optim pentru atingerea ilegală a obiectivelor prevăzute la articolul 85 alineatul (2) din Constituție.

Ignorând practicile constituționale internaționale, în special avizul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept din 2019, Curtea

Constituțională a permis Președintelui Republicii Moldova dizolvarea Parlamentului în calitate de sancțiune în ultima instanță, în pofida existenței tuturor elementelor necesare pentru învestirea Guvernului.

Considerând că în pofida precedentului aplicării selective a justiției și existența unor derapaje serioase în procesul politic din Republica Moldova, soldate cu adoptarea de către Parlament a Hotărârii nr. 39 din 08.06.2019 cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului, judecătorii constituționali nominalizați în prezenta declarație au admis în mod repetat derapajul constituțional, precum și fentarea Constituției.

Noi, deputații Parlamentului Republicii Moldova, avem obligația de a nu admite deraierea țării spre dictatură, edificând statul de drept și restabilind democrația în Republica Moldova, așa cum este consfințit în Constituție.

Având în vedere poziția consolidată a Secretarului General al Consiliului Europei, precum și a Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept care califică dizolvarea Parlamentului drept o măsură extremă de ultim recurs, atestăm caracterul abuziv al avizului Curții Constituționale din 15.04.2021.

Noi, deputații aleși în Parlamentul Republicii Moldova, considerăm că edificarea statului de drept este o prioritate absolută și că numai pe această cale putem curma intențiile Curții Constituționale de a transforma Republica Moldova în stat dictatorial.

Constatăm existența unei situații de criză constituțională și politică gravă, acutizată de decizia Curții Constituționale, orientată spre uzurparea puterii de stat, care constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului Republicii Moldova în conformitate cu prevederile articolului 2 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova.

Fiind conștienți de gravitatea situației și ghidați de responsabilitatea în fața poporului, noi, deputații în Parlamentul Republicii Moldova, ne angajăm să luptăm consecvent pentru restabilirea supremației Constituției și pentru respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor țării.

În acest sens, comunicăm despre nerecunoașterea avizului Curții Constituționale, precum și exprimăm votul de neîncredere judecătorilor nominalizați ai Curții Constituționale.

Pe cale de consecință, adresăm organismelor internaționale, Consiliului Europei și Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept demersul în vederea expertizării situației înregistrate în Republica Moldova și aprecierii cauzei prin prisma transconstituționalismului european.”

Eu vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Eu nu am citit declarația dumneavoastră, dar a fost suficient că am auzit-o. E fantastică, este impecabilă. Doar vin s-o îmbunătățesc cu un singur cuvânt și acela din text.

Vă rog frumos, ca titlul acestei hotărâri să se numească, și vă rog să puneți la vot neapărat, pentru adoptarea Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al PSRM. Și același lucru în tot textul acestei declarații.

Vă rog să fie pus la vot.

Doamna Zinaida Greceanîi:

N-am să supun votului.

Cum o să considerați.

Mulțumesc.

Domnul Iurie Reniță:

Doamnă Președinte...

Doamna Zinaida Greceanîi:

V-am închis microfonul.

Următoarea întrebare – domnul Candu.

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc foarte mult.

Colegi,

Buna dimineața.

Stimate domnule președinte de comisie,

Voiam să vă întreb, cum credeți că s-a realizat această captivitate? Și cine a... sau cine sunt părtașii, sau cine au participat și cine, de fapt, acum deține în captivitate Curtea Constituțională?

Domnul Vasile Bolea:

Stimate domnule președinte Candu,

Deci persoanele care au realizat acest lucru sunt indicate în proiectul de declarație. Este vorba despre trei judecători ai Curții Constituționale, ei au fost nominalizați.

Dacă vreți, încă o dată am să dau citire: doamna Domnica Manole, doamna Liuba Șova și domnul Nicolae Roșca, care, prin acțiunile sale, în data de 15 aprilie, au neglijat vehement, totalmente, jurisprudența anterioară a Curții Constituționale, (*gălăgie în sală*) inclusiv unele din hotărârile sale pe care ei, anterior, în acest an, le-au luat unanim... cu vot unanim, prin aceste acțiuni, ei, și prin acel aviz, care l-au dat, noi atestăm că ei au deraiat de la normele constituționale, de la practica Curții Constituționale în statul Republica Moldova, cât și avizele, și experiența organismelor internaționale în acest sens, și diferite avize ale Comisiei de la Veneția, unul dintre care este avizul din 2019, care clar a stabilit că, da, dizolvarea Parlamentului poate fi, în ultima rațiune, o modalitate de a rezolva o criză instituțională. (*Gălăgie în sală.*) Însă, în cazul în care există și alte posibilități, în cazul nostru – de numire a unui Guvern, instituțiile statului trebuie lucrul ăsta să-l facă, indiferent de termenele care sunt stabilite. Deci ei au neglijat totalmente aceste prevederi, inclusiv ale unor hotărâri pe care tot ei le-au adoptat în acest an.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Candu,

Aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Vă rog, eu folosesc toate 4 minute pentru această întrebare, să nu-mi deconectați microfonul.

Stimați colegi,

Istoria se repetă de două ori, așa se spune: una – ca tragedie și alta – ca fars.

Iată, în iunie 2019, noi eram la un pas de tragedie. Și, într-adevăr, atunci toate organele au lucrat la turație maximă pentru a uzurpa puterea în stat, în frunte cu Plahotniuc, și eram la pragul războiului civil.

Acum ceea ce faceți voi, este un fars, și știți, cunoașteți foarte bine. Mie îmi pare rău că, iată, vorbiți despre judecătorii Curții Constituționale, despre uzurpare. O bună parte din deputați, care au votat pentru doi judecători la Curtea Constituțională, pe când, iată, au ieșit din sală și unii deputați de la... colegii noștri de la PAS, care atunci au ieșit din sală, și cea mai mare rezistență a fost din partea celor care acum o apără... cel mai tare pe doamna Domnica Manole. Ceea ce a urmat mai departe, a fost doar un fars. Cineva n-a vrut, pe bune, să propună Guvernul, dar voi n-ați vrut, pe bune, să votați Guvernul. Și 3 luni ați negociat data alegerilor anticipate, și ca paravanul, ați umblat cu coalițiile, cu majoritățile, cu propunerea de Prim-ministru.

Și întrebarea mea: pentru ce mai facem noi acest circ? Această declarație, încă o declarație sterilă, cu transfugii am avut declarații, cu împăcarea în Parlament. Toate, toate declarațiile, îi plin Parlamentul de declarații, și faceți... În loc să ne concentrăm pe anumite proiecte de legi importante nepopuliste, pe care noi trebuie să le aprobăm, până când Parlamentul nu este dizolvat, iată, voi continuați acest fars, în situația încât „vojdiul” vostru acum continuă să negocieze data alegerilor anticipate. Pentru ce manipulați și mințiți oamenii cu asemenea declarații? Terminați cu acest fars, haideti să nu mai facem... Azi e ziua populismului în Parlamentul Republicii Moldova. Dar mai bine noi să ne concentrăm pe proiectele normale, bune, realizabile, fără să trecem liniile roșii și fără aceste declarații absolut sterile, care nimănui nu trebuiesc, și voi știți, în primul rând, că urmează să fie dizolvat Parlamentul. Noi nu participăm în fars, noi nu participăm în circ. Noi nu trecem liniile roșii. Părăsim sala.

Și, mai departe, faceți ceea ce aveți de făcut, că, până la urmă, este vorba despre dansul acelor doi actori – colegii de la PSRM și colegii de la PAS, numai că voi poziționați acum cine mai tare și cine mai mare, o să fie alegerile în august sau în septembrie, și mai puțin vă gândiți dacă o să fie bani până atunci.

Repet încă o dată: noi într-un fars nu participăm, într-un spectacol de prost gust nu participăm și părăsim sala.

(Deputații din Frațiunea „ACUM Platforma DA” părăsesc Sala de ședințe în semn de protest.)

Domnul Vasile Bolea:

Domnule vicepreședinte,

Mai aveți încă 40 de secunde. *(Rumoare în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc.

Domnule autor,

Nu știu, după mine, eu consider că acest lucru reprezintă, de fapt, un atac al independenței Curții Constituționale. Ceea ce facem noi acum, este un lucru fără precedent. Nu am mai văzut în istoria Republicii Moldova astfel de mișcări, care nu vor aduce nimic bun pe scena politică. Eu mă refer la caracterul acestei hotărâri a Parlamentului. Totuși, noi urmărim un scop politic sau juridic? Fiindcă, dacă vorbim de aspectul politic, așa cum au fost numiți acești judecători pe criterii politice, tot acum se încearcă, pe aceleași criterii politice, cumva, să fie demisionați.

Și prima întrebare este legată de caracterul acestei hotărâri. Va avea un caracter politic, așa cum am mai avut Hotărârea Parlamentului, dacă nu greșesc, câteva săptămâni în urmă, în privința ANRE-ului, în care tot s-a acordat un vot de neîncredere, cu solicitarea demisiei în corpore a conducerii, exact același scenariu îl vedem și în prezenta hotărâre a Parlamentului, mă refer aici la caracter.

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Această hotărâre poartă un caracter politic. Deci noi trebuie să dăm o apreciere a celor ce s-a întâmplat și ceea ce au făcut acești 3 judecători. *(Gălăgie în sală.)*

Cu referire la urmările juridice, eu vă invit să participați la ședința de astăzi a Parlamentului și, mai departe, o să dezbatem unele documente cu caracter juridic.

Iar în ceea ce ține de reprezentanța ANRE-ului și declarația, care a fost adoptată, sau proiectul de hotărâre, care a fost votat în privința membrilor ANRE, de asemenea, vă aduc la cunoștință că unele inițiative cu caracter juridic în privința directorilor ANRE, acum sunt pe ultima fază de elaborare, vor fi examinate în Parlament și după ce a fost adoptată hotărârea, care are un caracter politic în privința celor de la ANRE, vor surveni și consecințele juridice, fix cum și în declarația de astăzi, asta care i-am dat citire.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare, domnule Ciubuc?

Domnule Ciubuc,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Ceea ce ține de participarea noastră, noi o să participăm la ședință în continuare, doar că nu vom participa la luarea acestor decizii, așa cum n-am participat la luarea deciziilor privind numirea, pe criterii politice, a judecătorilor la Curtea Constituțională atunci, în 2019, și, probabil, la care vă referiți, următoarea chestiune în ordinea de zi, hotărârea respectivă. Totodată, atrăgându-vă atenția... conform articolului 19 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, care expres spune... asupra ridicării imunității judecătorilor și încetării exercitării funcției decide Curtea Constituțională.

Domnul Vasile Bolea:

Iar asupra documentelor, care au fost adoptate de către Parlament, decide Parlamentul Republicii Moldova.

Eu vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanii:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Vă rog să luați loc.

Nu mai sunt întrebări.

Avem luare de cuvânt.

Domnule Candu,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Bună dimineața!

Doamnă Președinte,

Îmi pare foarte rău că colegii din dreapta mea, dar și de dreapta, în general, nu sunt astăzi în sală pentru ca să audă și ei acest mesaj.

Și vă mulțumesc că acest mesaj o să vă fie adresat și vouă – stânga noastră, socialistă.

Știți vorba aia, eu cu limba rusă stau așa și așa, dar unele proverbe le mai știu: „Что посеешь, то и пожнешь”.

Vă aduceți aminte anul 2019, nu erați voi tari și puternici, și cu pumnul în piept vă băteați: stat capturat, Curtea Constituțională capturată, Procuratura capturată. Tot era capturat, dar nu știu cum viața era mai bună. Cetățenii trăiau mai bine, locuri de muncă erau, proiecte faine erau și o echipă la guvernare, care era una din cea mai bună.

Ați venit voi și ați vrut să schimbați. Voi, în sens voi, colegii din Partidul Socialiștilor, și cei, care, probabil, acum privesc la televizor sau pe rețelele de socializare Blocul ACUM și ați început să stricați în stânga și în dreapta tot, dar n-ați avut... Haideti să zicem că intenția a fost bună, dar după asta ați trecut la pași nu mai puțini buni de a face alte lucruri și alte șmecherii, și alte spectacole.

Aici, în Parlamentul Republicii Moldova, intenționat, cu intenție bună și frumoasă, a fost organizat un concurs, concursul privind selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale. Două persoane cu reputație și cu profesionalism au fost selectate, dacă nu greșesc, Eșanu și Grosu. Comisia era condusă de domnul Litvinenco din Blocul ACUM, și ce s-a întâmplat? Ceva n-a mers și ați numit judecători pe funcții importante, judecători ai Curții Constituționale, pe criterii politice. Și iată așa a ajuns doamna Manole.

Dacă vă aduceți aminte aici, în Sala plenului, eram acolo și puneam întrebări doamnei Manole și i-am arătat, și i-am demonstrat că nu este nici

profesionistă. Și când am întrebat-o, de ce crede dumneaei că merită să devină judecător al Curții Constituționale? A spus: deoarece eu am stat pe baricade. Baricade ați vrut? Voi ați ales, voi ați numit un judecător care, pur și simplu, a fost cândva pe baricade, nu profesionist, nu de integritate.

Iar cei doi judecători care au venit de la Guvern, doamna Șova și domnul Roșca, voi n-ați știut că, de fapt, au trecut un concurs pe criterii politice? Limba franceză sau limba engleză a doamnei Șova a văzut o țară întreagă, nu? Vă aduceți aminte? Nu aranjamentul, angajamentul trebuia să fie așa că împărțit frumos funcțiile. Что посеешь, то и пожнешь.

Și, iată, am ajuns astăzi, după doi ani de zile, în care ați distrus și ați stricat cu intenții bune și cu steagul frumos al schimbării și libertății, ați ajuns tot acolo. Și astăzi, probabil, faceți aceeași chestie. Mă adresez vouă, deoarece ceilalți s-au simțit rușinos și au plecat. Probabil, le e rușine că cândva au făcut ceea ce au făcut.

Dragi colegi,

Declarația în sine este o declarație politică, noi n-o s-o susținem, deoarece considerăm că se calcă pe aceleași greble, că se merge pe aceleași greșeli. În cazul de față trebuia că vină și intenția Guvernului de a-i demite pe ceilalți doi, să se organizeze un concurs, să se facă așa cum trebuie, în baza unor criterii, în baza unor indicatori și abia după asta putem să spunem toți, toți, indiferent de forțele politice, că avem schimbarea.

Dar, de fapt, pe domnul Slusari, cu care eu nu am o înțelegere prea bună cu dumnealui, suntem pe diferite valori și unde, inclusiv ale profesionalismului și ale înțelegerii, și ale înțelepciunii, dar aici are dreptate. Noi simțim că iarăși este un joc și că voi, de fapt, vreți să întindeți timpul și, probabil, se negociază ziua alegerilor sau data alegerilor.

Politic noi susținem ceea ce vreți să faceți și considerăm că, într-adevăr, această Curte, chiar dacă este protejată din punct de vedere al legislației și inamovibilitatea, și integritatea și multe altele, și nu ar trebui să fie atinsă, dar însăși ați pornit-o cu stângul atunci, doi ani de zile în urmă.

Și pentru ca să nu mai faceți greșeli, aduceți-vă aminte anul 2013. În anul 2013, Partidul Comuniștilor pe atunci și Partidul Liberal Democrat tot într-o răfuială politică și tot într-un conflict politic a încercat să atenteze la componența Curții Constituționale. S-a ridicat toată Europa împotriva.

Și astăzi, la fel, ne place sau nu ne place ceea ce face Curtea Constituțională, ei sunt protejați prin lege și astfel asta este o ilegalitate, inclusiv acel proiect de lege sau proiect de Hotărâre, pe care vreți să-l propuneți ulterior, cu nr. 133. Gândiți-vă foarte bine ceea ce faceți.

Deciziile Curții Constituționale se comentează, ne plac, nu ne plac, dar trebuie respectate. Iar ceea ce ține de judecătorii Curții Constituționale iarăși se fac greșeli.

Vă mulțumesc foarte mult.

Succese. (Aplauze.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea luare de cuvânt – domnul Filip.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Dragi cetățeni,

Se creează impresia că acest joc „de-a mâța și șoarecele” nu se mai încheie, dar devine unul interminabil. Iată au trecut deja mai bine de patru luni de zile de când s-au încheiat alegerile prezidențiale, dar lupta între cei doi candidați continuă și astăzi. Aproape săptămânal unul dintre cei doi face câte o mutare pe tabla de șah, rearanjează piesele, câștigă sau pierde terenul.

Dacă săptămâna trecută, prin participarea sa la Curtea Constituțională, doamna Maia Sandu parcă și-a obținut o victorie, desigur că săptămâna aceasta este rândul lui Igor Dodon. De aici și această Declarație privind uzurparea. Săptămâna viitoare Curtea Constituțională urmează să se expună cu privire la starea de urgență și tot așa. În loc să vorbim despre: vaccin, economie, securitatea națională, siguranță fizică, discutăm aici, în Parlament, și în studiourile TV despre ce a mai zis Igor Dodon sau despre ce a mai făcut Maia Sandu.

Când vă convine, criticați Curtea Constituțională pentru o decizie sau alta, când nu vă convine, nu o criticați, de fapt, pentru aceeași decizie care a fost luată anterior. Alergați la Curte cu întrebări în fiecare săptămână.

Stimați colegi,

Această Curte Constituțională, o să repet și eu, a fost creată de voi, PSRM și Blocul ACUM, în urma vestitelor deja concursuri din anul 2019. Și ne aducem aminte atunci expresia doamnei Maia Sandu când a spus, că, da, cu părere de rău, nici nouă nu ne place ce a ieșit. Acum eu cred că și dumneavoastră nu vă place ce a ieșit.

Aceste ieșiri și declarații par astăzi foarte copilărești. Lui Igor Dodon nu i-a plăcut decizia Curții, așa că cere demisia judecătorilor. Maiei Sandu nu i-a plăcut Parlamentul, așa că cere demisia acestui Parlament. Cât oare o să continue acest joc copilăresc pe care îl joacă acești doi oameni?

În sfârșit, recent, de fapt, au căzut de acord măcar cu ceva, ambii vor anticipate. Este adevărat că Igor Dodon vrea anticipate la prezidențiale, dar Maia Sandu vrea anticipate pentru parlamentari.

Între timp, în Moldova, oamenii sunt răpiți din centrul orașului, oamenii de afaceri sunt atacați cu grenade, la frontieră vecinii își mobilizează forțele armate, unii dintre cetățenii noștri se duc să se vaccineze în România, alții se duc să se vaccineze în Rusia. Ce fel de stat este acela care nu poate

avea grijă de cetățenii lui? Asta este consecința guvernării din anul 2019 și până în prezent, că oamenii au rămas pe cont propriu.

Ce spun bieții oameni care azi au mai îngropat pe cineva? Cât de mult îi interesează oare aceste lupte politice între doi politicieni iresponsabili și aroganți care se gândesc doar la propriul interes și care se culcă și se trezesc nu cu problemele oamenilor, ci cu gândul la cum să mai câștige o bătălie cu oponentul?

Îmi pare sincer rău pentru țară, pentru oameni că au ajuns la cheremul acestor doi iresponsabili, care nu știu să construiască, ci știu doar să distrugă.

La Chișinău noi tot discutăm, precum vă spuneam, în Forul suprem al țării despre o nouă mișcare de PR a lui Igor Dodon sau despre tabloul cu chipul Maiei Sandu.

De ce naibii, mă scuzați de expresie, toți acești politicieni iresponsabili din acest Parlament nu se pot așeza într-o zi să convină și pe alegeri parlamentare anticipate și să convină ce facem cu țara până la alegerile parlamentare anticipate? Cum asigurăm oamenii cu vaccin? Ce facem cu economia? Cum le asigurăm securitatea personală și ce facem cu securitatea țării?

Noi, desigur, n-o să votăm această declarație, pentru că acesta este jocul între doi politicieni.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, următoarea luare de cuvânt – domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați colegi,

Evident că hotărârea respectivă este la limită, dar și situația este absolut inedită. V-a plăcut cuiva din grupuri, din fracțiuni cum s-a consultat doamna Președinte cu Parlamentul?

Oare cineva din cei prezenți în Parlament, i-a înaintat, de exemplu, pe Natalia Gavriliță sau pe Igor Grosu? Am urmărit foarte atent toate discursurile publice după acele așa-zise „consultări”.

Toate fracțiunile spuneau că nu s-a identificat candidatul și după aceasta ne trezeam cu ce? Cu un cabinet de miniștri format exclusiv din membrii partidului, atunci când am vorbit că Republica Moldova are nevoie de un Guvern. Și toți declarau acel lucru.

Ce spune Constituția și ce spune jurisprudența Curții Constituționale? Că Președintele Republicii Moldova are dreptul să înainteze un candidat, atunci când a identificat sprijin politic pentru acest candidat. Și ce aprobă Parlamentul? Parlamentul aprobă Prim-ministrul, componența Guvernului și, atenție, programul Guvernului.

Și Parlamentul este instituția de bază, conform și dreptului internațional, conform tuturor recomandărilor. Și conform Constituției Republicii Moldova, Parlamentul este organ responsabil direct pentru activitatea Guvernului. Parlamentul votează legi, Parlamentul votează bugetul public național. Și Parlamentul este acela care asigură stabilitatea politică pentru un Guvern. Aceasta este și litera, și spiritul Constituției, și toate recomandările Comisiei de la Veneția.

V-au plăcut acele consultări? Noi suntem practic ostatici ambițiilor politice ale unei singure persoane, care crede că: „După alegerile prezidențiale eu am nevoie cât mai repede să am mai mulți deputați în Parlament. Și nu ne interesează pandemia. Pandemia a fost...”

Și, în genere, dumneavoastră doar știți că, dacă e de urmărit atent declarațiile colegilor de dreapta, eu am impresia că COVID-ul a fost inventat, elaborat în laboratoarele PSRM-ului. Și cred că personal Igor Dodon este responsabil pentru această pandemie.

Nu ne-a interesat că e nevoie de Guvern și de vaccinare, de imunizare. Nu ne interesează nimic, pe noi ne interesează să avem mai mulți deputați în Parlament. Și nu ne interesează Constituția.

Care este rolul jurisprudenței constituționale? Atunci când o normă din Constituție nu este clară, atunci când apare o procedură neprevăzută expres de Constituție, Curtea Constituțională are posibilitatea de a interpreta anumite norme constituționale și de a face lumină. A făcut multă lumină Curtea Constituțională?

În curând, Curtea Constituțională va decide asupra timpului afară. Curtea Constituțională a decis și ceea ce este în competența Guvernului – treburile financiare.

Noi în plină pandemie nu avem nevoie, vezi domnule, de finanțare preferențială la un procent deosebit de avantajos, numai de aceea că el vine din partea Federației Ruse. Dar ce treabă are Curtea Constituțională cu acordurile de creditare, de finanțare, asumate de Guvern?

Curtea Constituțională, practic, astăzi și-a asumat și rolul Parlamentului, și rolul Guvernului. Și, atenție, doamna Președinte Sandu, fiind încă în campania electorală candidat, atunci când a fost întrebată: „Doamnă Președinte, în cazul dacă veți avea sprijin popular și deveniți Președinte, cum o să puteți implementa promisiunile foarte generoase?” Spunea că... „De aceea că nu aveți susținere în Parlament.”

Ce a spus doamna Sandu? A zis foarte clar: „Noi avem Curtea Constituțională și ne clarificăm cu Parlamentul.”

Oare această declarație deja nu este una abuzivă? Și nu depășește cu mult competențele unui politician? De aceea și a apărut această declarație, stimați colegi.

Însă, este foarte bine că poți să fii acum foarte deștept, foarte frumos să spui că, da, Curtea Constituțională, judecătorii sunt inamovibili.

Dar cine a zis și unde este scris că Curtea Constituțională poate înlocui Parlamentul? Unde este scris că Curtea Constituțională poate înlocui Guvernul? Unde este scris că Curtea Constituțională poate anula propriile decizii?

Ce a scris Curtea Constituțională pe 23.02.2021? Că dacă Parlamentul confirmă majoritatea, Parlamentul nu poate fi sancționat. Am făcut acest lucru.

Vă aduc aminte, atunci când a câta oară am confirmat majoritatea, noi n-am înaintat candidat. Și am invitat-o pe doamna Președinte, haideți veniți, în baza că avem confirmată majoritatea, veniți la Parlament și împreună discutăm un candidat. A fost așa? A fost.

De ce doamna Președinte nu a venit la Parlament? De aceea că ea decide singură într-o țară parlamentară. De aceea că ea nu a dorit și nu dorește acest dialog. De aceea că este mai presus decât legea, mai presus decât Constituția. Și de aceea că judecătorii Curții Constituționale deservește anumite interese politice, în funcție de conjunctura politică. Nu așa Curtea Constituțională trebuie să fie.

Înțelegem că unul este avocat al partidului, al doilea este candidat pe liste. Am tăcut. Am avut un optimism atent că poate totuși cumva. Dar nici nu decizie la limită: trei la doi. Nici nu decizii care contravin propriei jurisprudențe a Curții Constituționale.

Curtea Constituțională ce a zis în jurisprudența sa? Dialog dintre Președinte și Parlament. Ați avut acest dialog, dragi colegi? Sau ați fost luați, pur și simplu, ca niște păpuși și chemați la Președinție. Că haideți, ce ați venit și ce doriți?

Primele consultări Frațiunea Partidului Socialiștilor le-a avut patru minute în luna decembrie. Vă închipuiți? Patru minute. Înțelegem agenda încărcată a doamnei Președinte, care astăzi în cancelariile europene vorbește de reforma constituțională. Că iată, domnule, trebuie de modificat Constituția și de dat Președintelui mai multe atribuții.

Oare reforma constituțională nu trebuie să fie născută aici în Parlament? Nu trebuie trecută prin referendum?

Nu, noi mergem undeva să decidem, are nevoie Moldova de reforma constituțională sau nu? Ca alte cancelarii să decidă că, vezi, trebuie reformă, ca Maia Sandu să obțină mai multe competențe.

Ei nici nu înțeleg că chiar și dacă se aprobă această reformă prin absurd, ea nu va fi valabilă față de actualul Președinte. Ea va intra în vigoare pentru următorii președinți, eventual.

De aceea, stimați colegi, și am ajuns unde am ajuns. Da, se poate de... puteți interpreta cum doriți această situație. Cel puțin, noi am fost și public corecți, și în dialog am fost corecți. Și ne-am conformat tuturor cerințelor Curții Constituționale.

Vreți confirmare? Poftim, vă confirmăm. Formalizarea? Formalizăm aceea. Și noi îndeplinim ca acei, mă scuzați, nu știu cine pe deplin toate doleanțele Curții Constituționale.

Dar Curtea, pur și simplu, de aceea că este o solicitare politică, creează o materie nouă. Și în loc să interpreteze Constituția, să facă normele constituționale eficiente, ea schimbă textul, schimbă materia constituțională.

Nu a fost dialog, nu au fost consultări. Procedurile au fost mimate. Și în plină pandemie noi nu avem Guvern.

Avem aceea ce avem. Parlamentul trebuie să ia atitudine. Parlamentul este funcțional...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, zece secunde.

Domnul Vlad Batrîncea:

Parlamentul este o instituție reprezentativă supremă. Încă nimeni la Curtea Constituțională încă nu a anulat această normă. Și noi suntem și astăzi gata de dialog. Dialog egal instituțional, și nu dialog prin prisma mimării consultărilor, și nu dialog în condițiile, când cineva este mare și tare, dar noi suntem mulți și... știți bancul sau proverbul. Noi nu suntem mulți și proști. Noi suntem oameni cu anumite capacități și noi reprezentăm diferite platforme politice.

Și doamna Sandu s-a obligat. Doamnă Sandu,

Dumneavoastră ați promis că veți fi cetățeanul tuturor. Sunt diferite grupuri politice. Vorba domnului Candu: aceasta este oglinda societății.

Păi, veniți și discutați cu noi. De ce vă este frică să veniți în Parlament, atunci când v-am invitat? De ce vă este frică să respectați în soluționare acest jonglaj pe la spate, prin Curtea Constituțională? Oare acesta este un proces politic?

Eu, de exemplu, am un déjà-vu. Am avut un cetățean care tot proceda la fel: domnul Plahotniuc... *El nu purta dialog.*

Vă mulțumesc frumos. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Alte luări de cuvânt nu avem.

Procedura de vot.

Stimați colegi,

Vă rog toți să reveniți la locurile de muncă.

Stimați colegi,

Procedura de vot.

Se supune votului adoptarea proiectului Hotărârii, înregistrat sub nr. 132 din 23 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea.

Dar, pentru acuratețe, vă rog să numărați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27. (*Gălăgie în sală.*)

Sectorul nr. 2 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Și unu în sectorul nr. 3.

54 de voturi. Proiectul hotărârii este adoptat.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 109 din 14 aprilie 2021, lectura a doua.

Domnule Burduja,

Rog raportul comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Lectura a doua.

Domnul Petru Burduja:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind compensarea tarifelor la energia electrică, utilizată de consumatorii gospodăriilor casnice, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Comisia, în cadrul ședinței, a examinat și a supus votului amendamentele deputaților: Macari, Burduja, Lipskii, precum și propunerile prezentate de către Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, acestea fiind sistematizate și reflectate în sinteză, care este parte componentă a prezentului raport. (*Gălăgie în sală.*)

Atestăm că, la momentul examinării, avizul Guvernului pe marginea acestui proiect de lege nu este.

Totodată, reieșind din cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea de voturi (5 voturi „pro” și 2 voturi „împotriva”), propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Vă rog să luați loc.

În condițiile raportului Comisiei economie, buget și finanțe, supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnule Candu,

Ați avut amendament?

Domnule Candu,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Președinte,

Uneori, fracțiunile se pot expune pe marginea votului care urmează.

Și, dacă permiteți, poziția Grupului „PRO MOLDOVA” este că, deși ar fi bine să fie găsită soluție sistemică cu astfel de abordare, luând în considerare, însă, pandemia, luând în considerare, totuși, că se aduc facilități unei mari părți a populației, noi vom susține acest proiect de lege în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Alte întrebări, propuneri nu sunt.

Supun votului, în condițiile raportului Comisiei economie, buget și finanțe, adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 109 din 14 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27. *(Rumoare în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanii:

– 38.

Cu 66 de voturi, proiectul este votat.

L-ați numărat pe domnul Andronachi? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da.

Cu 66 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua.

Următorul proiect este proiectul nr. 110, tot lectura a doua.

Domnule Burduja,

Vă rog.

Îi consecință a proiectului nr. 109.

Vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe, în contextul avizelor prezentate de comisiile parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, amendamentele deputaților, a examinat, pentru lectura a doua, proiectul de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede acordarea compensațiilor tuturor consumatorilor casnici de energie electrică, care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, pentru perioada lunilor aprilie și mai ale anului 2021.

Avizul Guvernului pe marginea acestui proiect de lege lipsește.

Relatăm că amendamentele și propunerile înaintate au fost examinate în cadrul ședinței, fiind expuse în anexa la prezentul raport.

Pornind de la cele menționate și ținând cont de majoritatea avizelor comisiilor permanente și Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, comisia, cu majoritatea de 5 voturi „pentru”, 2 „împotriva” și 1 „abținut”, propune proiectul de lege Parlamentului spre examinare și adoptare în lectura a doua, ca fiind finală, luând în considerare obiecțiile și amendamentele relatate în anexa la raport.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Întrebări nu sunt.

Luați loc, vă rog, domnule Burduja.

Stimați colegi,

Supun votului, în condițiile raportului Comisiei economie, buget și finanțe, pentru lectura a doua, proiectul nr. 110 din 14 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Sectorul nr. 2 – 34.

Sectorul nr. 3 – 1.

Sectorul nr. 2 – 35.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 63 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua.

Domnule Burduja,

Următorul proiect, care se supune examinării, de asemenea, lectura a doua, eu încerc pe toate în lectura a doua să le trec, este proiectul nr. 91.

Domnule Burduja,

Vă rog.

Nr. 91 din 30 martie 2021, lectura a doua.

Raportul Comisiei economie, buget și finanțe. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Petru Burduja:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat, pentru lectura a doua, proiectul de Lege privind abrogarea Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015 și comunică următoarele.

În conformitate cu prevederile articolului 58 alineatul (2) din Regulamentul Parlamentului, avizul Guvernului lipsește. *(Gălăgie în sală.)*

Totodată, Centrul Național Anticorupție a menționat în raportul său de expertiză că proiectul este identic cu proiectul deja expertizat anterior, care a fost prezentat și consideră inoportună efectuarea expertizei repetate a acestui proiect de lege.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, în avizul său, menționează despre necesitatea de a fi luate în considerare constatările Curții Constituționale, expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 9/2021, și a se ține cont de regimul juridic special al normelor aplicabile în perioada stării de urgență cu referire la adoptarea proiectului de lege nominalizat. În aviz se precizează despre faptul că eventuala adoptare a legii de către Parlament ar putea conduce la declararea neconstituționalității acesteia.

Totodată, în cadrul ședinței comisiei, a fost examinat și acceptat amendamentul deputatului Burduja, care prevede completarea proiectului de lege cu un articol nou, II, în următoarea redacție:

„Articolul II. – Guvernul, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va elabora și va expune... va propune Parlamentului măsurile necesare pentru soluționarea problemei privind datoria băncilor: Banca de Economii, Banca Socială, „Unibank” față de Banca Națională a Moldovei.”

Iar articolul II devine, respectiv, articolul III. *(Gălăgie în sală.)*

Proiectul de lege redactat este parte integrantă a prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor asupra proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu 5 voturi „pentru”, 1 vot „abținere” și 2 voturi „împotriva”, a decis adoptarea proiectului de lege și propune pentru examinare în lectura a doua plenului Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Candu,

Vă rog. *(Rumoare în sală.)*

La proiectul hotărârii?

La proiectul raportului?

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte de comisie,

Domnule Burduja,

Atunci când ați votat în prima lectură și ați aprobat conceptual acest proiect de lege, sigur, noi ne-am expus împotriva, noi am mers și la Curtea

Constituțională, noi am atacat, am câștigat acel proces. Considerăm că, din punct de vedere economic, asta nu va aduce nici un beneficiu.

Dar, pur tehnic, dumneavoastră ați spus atunci, când se vota în prima lectură, că pentru lectura a doua urmează să se depună un lucru eficient, va fi chemat... vor fi invitați reprezentanții Băncii Naționale, se va discuta cu specialiștii, veți face grup de lucru, veți face mai multă activitate în comisie.

Inclusiv noi vroiam, poate, să venim, să discutăm subiectul fundamental profesionist, cu o abordare așa cum ar trebui un astfel de subiect să fie tratat. Nu ați făcut aceste lucruri.

Și veniți deja cu lectura a doua. Ce s-a întâmplat? V-ați schimbat opinia? N-ați avut posibilitatea? Vă grăbiți undeva? Vin alegerile? Ce se întâmplă?

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc, domnule deputat.

Noi am respectat procedura legală, deci am dat deputaților zece zile pentru a prezenta amendamente. Vreau să reiterez că a fost prezentat doar un singur amendament la acest proiect de lege, pe care l-am prezentat personal. Ceea ce am înțeles că deputații, de fapt, nu au nimic împotriva acestui proiect de lege.

Iar ceea ce vorbiți dumneavoastră despre crearea unui grup de lucru, cu cine să-l petrecem? Cu toți cetățenii sau cu cei care au impus această lege? E clară poziția lor. De aceea lucrurile sunt evidente.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Candu,

A doua...

Domnul Andrian Candu:

O precizare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Precizare.

Domnul Andrian Candu:

Care este diferența acestui proiect de lege față de ceea ce a fost votat în decembrie și a fost declarat de Curtea Constituțională ca neconstituțional?

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc de întrebare, domnule deputat.

Diferența este foarte simplă, că am permis deputaților termen suficient pentru a prezenta amendamente, păreri, obiecții la proiectul de lege. Deci motivul care a fost anularea, deci a fost că nu s-au respectat acele zece zile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Domnule Candu,

Doar din stimă față de dumneavoastră.

Vă rog, cinci secunde.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

La fel, stimă față de dumneavoastră, cinci secunde.

Decizia Curții Constituționale n-a fost legată de timp, a fost legată de mai multe subiecte legate inclusiv de lipsa avizului Guvernului și de alte chestiuni economice. De aceea, cu regret, iarăși pe aceeași greblă.

Vă mulțumesc frumos.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Acestea au fost întrebările.

Domnule președinte,

Vă rog să luați loc.

Suntem în procedura de vot.

Vă rog să aveți grijă să reveniți.

Stimați colegi,

Pentru lectura a doua, în condițiile raportului Comisiei economie, buget și finanțe, se supune votului proiectul nr. 91 din 30 martie 2021. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 25.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 53 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

De fapt, mai sunt 4 minute. Mai examinăm un proiect? (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Următorul proiect este proiectul nr. 120 din 20 aprilie 2021.

Domnul Burduja – din partea autorilor.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumim, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Spre atenția dumneavoastră se prezintă un proiect de Lege nr. 120 din 20 aprilie 2021. Și, de fapt, în linii generale el are aceeași intenție, care, dacă cunoașteți, la ședința precedentă, mă refer săptămâna trecută, deci prevedea acordarea cărorva împuterniciri suplimentare Guvernului Republicii Moldova pentru a menține echilibrul tratatelor financiare externe care vin pentru Republica Moldova, din păcate nu a fost susținut, de aceea noi venim repetat. Pentru că, având în vedere unele solicitări de la Guvernul Republicii Moldova, totuși, socotim oportun ca aceste împuterniciri suplimentare Guvernului, pe care trebuie să le acordăm pe perioada de pandemie, pe perioada de lipsă a unui Guvern cu toate împuternicirile, trebuie să aibă loc.

Deci condițiile care au impus elaborarea proiectului de lege, de act normativ și prezentarea lui către Parlament rezidă din ajustarea cadrului legal și, în special, este vorba de articolul 15 al Legii cu privire la Guvern. Aceasta rezidă din prezentarea mai multor solicitări. Și o să fac referire specială la Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care roagă ca să acordăm Guvernului împuterniciri în ceea ce ține de avizarea Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de Agenție de Implementare pentru Fondul global de mediu, ceea ce ține de suma de 3 milioane 105 mii de dolari, destinată managementului durabil al terenurilor, măsurilor extinse de protecție și conservare a solului și neutralizării degradării terenurilor.

De asemenea, este vorba și de Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, un împrumut de 26,3 milioane de euro.

De asemenea, este vorba de un împrumut de 15 milioane de euro dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, ceea ce ține de finanțarea Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Republica Moldova”.

Suplimentar... iată este demersul pe care vi-l prezint spre atenție. Suplimentar, avem un demers de la Ministerul Afacerilor Interne care se referă la un proiect de Acord financiar dintre Republica Moldova și statul nipon în valoare totală de 1,5 miliarde de yeni, ceea ce constituie 15 milioane de euro.

Deci acest proiect vine să acorde Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, în cadrul căruia urmează să fie achiziționate 10 autoscări, 9 autospeciale de intervenție la incendiu și descarcerare, cât și măsuri ce țin de instruirea pompierilor și salvatorilor moldoveni.

O să reiterez că sunt mai multe acorduri care astăzi se află în moment de instrumentare, dar din lipsa împuternicirilor Guvernului nu pot fi implementate.

În felul acesta venim către dumneavoastră, așa cum am prezentat în proiectul de lege, de a susține proiectul de lege, în special ce ține de alineatul (2), alineatul (3) al articolului 15 din Legea cu privire la Guvern. Doar acele împuterniciri ce țin de acordarea împuternicirilor Guvernului ca să poată semna aceste acorduri de finanțare externă. Or, asta ar fi unele măsuri ce vin să sprijine domenii concrete pentru Republica Moldova de care astăzi au nevoie cetățenii Republicii Moldova.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Iară e gălăgie în sală.

Domnul Vreamea – prima întrebare.

Domnul Igor Vreamea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule președinte și domnule autor,

Eu înțeleg că este necesitatea, da, avem o sumedenie de inițiative în ceea ce privește relațiile noastre internaționale, dar cum depășim prevederile articolului 72 din Regulamentul Parlamentului? Fiindcă, mătină săptămâna trecută, a fost respins un proiect care viza anume modificarea Legii cu privire la Guvern în sensul abrogării acestei prevederi care interzice Guvernului să încheie tratate internaționale.

Deci în aceeași sesiune, conform Regulamentului, nu pot fi puse în discuție subiectele sau inițiativele respinse. Cum depășim problema aceasta de legalitate?

Domnul Petru Burduja:

Mulțumim, domnule deputat.

Având în vedere situația în care se află acum Republica Moldova, deci o situație fără precedent și neordinară, încercăm să venim și noi cu niște măsuri neordinare, care ar permite, totuși, semnarea acestor acorduri. Și anume am venit punctat în articolul 15, adică nu am venit să anulăm tot articolul 15, dar anume acele spețe care nu permit să-și asume Guvernul acțiunile.

Pentru că, dacă ați observat, noi ne referim doar la tratatele internaționale, nu și la asumarea Guvernului a unor acțiuni ce țin de finanțarea în interior din sursele externe sau asumarea unor finanțări pe o perioadă îndelungată. Vorbim de cazuri concrete pe care vi le-am relatat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Vremea,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Igor Vremea:

O altă propunere vizează excluderea alineatului (2) litera e) din articolul 15 al Legii cu privire la Guvern. Am încercat... este vorba despre imposibilitatea numirii și eliberării persoanelor cu funcții de demnitate publică de către un Guvern interimar.

Am încercat să gășesc justificarea. În nota informativă se spune că în vederea executării hotărârii Curții Constituționale.

Dar Curtea Constituțională a zis că este neconstituțională această normă doar în partea ce este vorba despre numirea în funcție a demnitarilor, dar nu de eliberare. Din contra, a spus că este constituțională. De ce se propune excluderea întregului punct?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Da, mulțumesc, domnule deputat.

Deci sunt două părți componente la care aș vrea să mă refer cu privire la întrebarea dumneavoastră. Deci noi, totuși, vorbim de îndeplinirea atribuțiilor Guvernului, așa cum suntem în situație excepțională și reiterez că este nevoie de adoptarea câteodată a unor măsuri neordinare.

Totodată, nu știu, poate este cazul să veniți cu un amendament, unde să precizăm aceste aspecte. Și să le scoatem la iveală până la urmă. Am spus care este importanța majoră, de fapt, a acestor modificări, cu care dorim să intervenim.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, domnule președinte,

Este puțin, puțin stranie această situație. Nu-i numai Republica Moldova când temporar este pusă în situația să conviețuiască cu un Guvern interimar. Dar atunci care-i diferența între un Guvern plenipotențiar și un Guvern interimar, dacă noi votăm și-i dăm aceleași împuterniciri?

Și mie îmi pare că nu-i vorba de cum noi abordăm această chestiune. Noi le dăm împuterniciri ca să poate semna acorduri internaționale. Mie îmi pare că generozitatea aceasta a noastră n-o să fie înțeleasă de partenerii externi. Adică partenerii externi poate să nu se așeze la masă cu reprezentantul unui Guvern temporar, fără „полномочий”, cum se spune, fără împuterniciri.

Și atunci noi votăm, noi delegăm. Eu am două întrebări. Aceasta o să fie pe veci, se creează un precedent pentru toate guvernele sau noi facem o excepție, în legătură cu situația pandemică? Cu faptul că iată suntem puși în situația un termen lung să stăm cu acest Guvern? Și ca să salvăm situația Republicii Moldova?

Cumva poate de specificat în lectura a doua în așa fel ca, într-adevăr, să fie o chestie absolut necesară temporară pentru această situație pandemică ș.a.m.d.?

Domnul Petru Burduja:

Da, domnule deputat,

Deci noi vorbim, de fapt, de niște cazuri concrete, care sunt pe platforma comisiei pe care o reprezintă, care arhiimportant necesită a fi implementate. Ele sunt totuși finanțări externe, unde partenerii externi solicită continuitatea lor și încheierea acestor acorduri.

Totodată, nu văd o problemă, cum am mai vorbit și în cazul precedent, adică poftim, haideți cumva să venim cu niște amendamente pentru lectura a doua. Și eu cred că lucrurile acestea până la urmă se echilibrează.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Candu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult, doamnă Președinte.

De fapt, am să fac mai mult o precizare, luând în considerare și proiectul de lege care a fost supus dezbaterilor săptămâna trecută, la care noi am fost autori.

Dragi colegi,

Este o confuzie foarte mare. Și văd că întrebările care se pun, îi din necunoașterea legii sau din faptul că unii nu se obolesc să deschidă legea, s-o citească.

Astăzi, un Guvern în demisie poate semna acorduri internaționale. Legea pe care noi o supunem acum modificărilor vorbește despre acorduri internaționale cu angajamente financiare.

Scrie în articolul 15: „Un Guvern, al cărui mandat a încetat, nu este în drept să încheie tratate internaționale care implică angajamente financiare.”

Adică, astăzi, Guvernul Ciocoi poate semna alte acorduri decât angajamente financiare. Și acum întrebarea este: noi ce vrem să facem astăzi? Noi, astăzi, vrem să dăm posibilitatea ca să semneze acorduri cu angajamente financiare, care, atenție, vor ajunge în Parlament să fie ratificate.

De fapt, noi iată acordurile pe care le-a menționat domnul Burduja și mai sunt multe altele, inclusiv, de exemplu, acel cu România, inclusiv negocierile cu Fondul Monetar Internațional, cu Banca Mondială, să permitem Guvernului să funcționeze.

Partenerii externi care vor sau care nu vor, este treaba lor dacă vor să se angajeze cu un Guvern în demisie. Dar atâta timp cât este Parlamentul, care potrivit Legii privind tratatele internaționale și Constituției, va ratifica acordurile cu angajamente financiare, noi nu vedem nici o problemă.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Petru Burduja:

Vă mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Domnule Burduja,

Vă rog să prezentați raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnul Petru Burduja:

Da, vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea articolului 15 din Legea nr. 136 cu privire la Guvern și comunică următoarele.

Proiectul de lege propus spre examinare are drept scop ajustarea prevederilor articolului 15 al Legii cu privire la Guvern pe dimensiunea competențelor Guvernului, al cărui mandat a expirat, dar care continuă să activeze în limitele competențelor stabilite.

Menționăm că pe marginea acestui proiect de lege nu este avizul Guvernului.

Urmare a examinării proiectului de Lege pentru modificarea articolului 15 al Legii nr. 136 cu privire la Guvern, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majoritar, 5 voturi „pro”, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 120 din 20.04.2021 și propune aprobarea lui în lectura întâi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Mulțumesc.

Domnule președinte,

Nu aveți întrebări.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Procedura de vot.

Vă rog să reveniți la locurile de muncă, să vă vedem.

Cine este pentru a fi aprobat, conform raportului Comisiei economie, buget și finanțe, proiectul Legii nr. 120 din 20.04.2021 în prima lectură, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

Și acum eu cred că toate întrebările care au fost, au fost întrebări de clarificare. S-au clarificat în discuțiile noastre pe care le-am avut. Și vreau să vă întreb, dacă noi suntem gata să-l votăm în lectura a doua?

Domnule Candu,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Grupul parlamentar „PRO MOLDOVA” va vota și este gata. Este gata, va accepta și va vota pentru lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumesc.

Fracțiunea Partidului „ȘOR”?

Doamna Marina Tauber:

Fracțiunea Partidului „ȘOR” și Platforma „Pentru Moldova” suntem gata să votăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea Partidului Democrat?

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Ne pare rău, dar noi nu votăm acest proiect. Și noi considerăm că multiple modificări care se fac la Legea bugetului sunt contrare Constituției și legislației în vigoare.

Și acest proiect pune într-o situație foarte delicată reprezentanții Guvernului nostru. Fiindcă partenerii internaționali o să se mire de dorința noastră de a veni și semna acorduri financiare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Diacov,

V-am înțeles.

Domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da, suntem de acord.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cu acordul majorității fracțiunilor care s-au expus, supun votului, pentru a fi adoptat în lectura a doua, proiectul nr. 120 din 20.04.2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 30.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 58 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Noi deja puțin am depășit o oră cu 15... cu 12 minute. De aceea, pauză până la... pentru 30 de minute. La 12.15 ne întâlnim.

Da, domnule Bolea, anunț.

Domnul Vasile Bolea:

Da, între timp, stimați colegi, membri ai Comisiei juridice, rog să ne întrunim în ședință.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Burduja.

Domnul Petru Burduja:

Da, stimați colegi de la Comisia economie, buget și finanțe,

Vă rog să ne întâlnim îndată la ședința comisiei în biroul 521.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ne vedem în sală la 12.15.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

Colegi,

Puțin mai îndrăzneț luați loc, vă rog, în sală. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi,

Începem ședința... continuăm ședința plenară.

Eu am primit două solicitări, din partea colegilor, pentru a fi introdus în ordinea de zi. De aceea uzez de dreptul meu de Președinte al

Parlamentului și propun de a fi introdus pe ordinea de zi proiectul de Hotărâre privind anularea prin retragere parțială a Hotărârii Parlamentului nr. 121 din 16 august 2019 privind numirea unui judecător al Curții Constituționale, inițiativă înregistrată sub nr. 133 din 23 aprilie 2021.

Cine este pentru a introduce în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea deputaților.

Rog să distribuiți proiectul, Secretariatul.

Și următorul proiect, care se propune a fi introdus în ordinea de zi, îi proiectul de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pe anul 2021, inițiativa sub nr. 121 din 20 aprilie 2021, similară, mie mi se pare că, inițiativei nr. 117, care este pe ordinea de zi.

Cine este pentru a introduce în ordinea de zi acest proiect, ca ambele să le examinăm concomitent, rog să votați.

Majoritatea.

Secretariatul,

De asemenea, vă rog să aveți grijă. (*Gălăgie în sală.*)

Domnule Bolea,

Vă rog să prezentați **proiectul Hotărârii Parlamentului nr. 133.**

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă proiectul de Hotărâre privind anularea prin retragere parțială a Hotărârii Parlamentului nr. 121 din 16 august 2019 privind numirea unui judecător la Curtea Constituțională.

Descrierea succintă a procedurii administrative, care a stat la baza emiterii actului din 2019.

Comisia juridică, numiri și imunități, prin decizia din 1 iulie 2019, a inițiat concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului. (*Gălăgie în sală.*) Termenul-limită pentru depunerea dosarului de participare la concurs a fost stabilit, cu începere de la 2 iulie 2019 până la 12 iulie 2019.

La data de 22 iulie 2019, a fost anunțată lista celor admiși la concurs și stabilită ziua concursului – 24 iulie 2019, pentru 2 poziții de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului.

Prin Decizia din 1 iulie 2019, a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului. Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru

selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului constituie un act administrativ normativ obligatoriu.

Potrivit articolului 12 din Codul administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic, subordonat legii, adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Potrivit articolului 5 al Codului administrativ, actul administrativ este o formă a activității administrative, realizată de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

La data de 24 iulie 2019, a fost desfășurat concursul, învingători ai concursului, conform punctului 26 din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din Parlament, au fost domnul Grosu Vladimir și domnul Eșanu Nicolae.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 121 din 16 august 2019, în calitate de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului, au fost numiți doamna Domnica Manole și domnul Vladimir Țurcan.

Conform articolului 10 alineatul (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efectele juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public. Astfel, în conformitate cu prevederile articolului 10 alineatul (1) și articolului 11 alineatul (1) litera b) din Codul administrativ, Hotărârea Parlamentului nr. 121 din 16 august 2019 reprezintă un act administrativ individual ilegal favorabil.

Numirea judecătorilor Curții Constituționale din partea Parlamentului, Consiliului Superior al Magistraturii și Guvernului se realizează prin acte juridice, care, după natura juridică, constituie acte administrative individuale și pot fi supuse controlului judecătoresc.

Acum o să dau citire motivarea retragerii actului administrativ individual la care m-am referit.

Articolul 21 alineatul (1) și alineatul (2) din Codul administrativ stipulează principiul legalității activității administrative, astfel autoritățile publice competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.

Conform articolului 139 alineatul (3) din Codul administrativ, un act administrativ individual rămâne valabil atâta timp cât nu este retras, revocat

sau anulat într-un alt mod ori nu s-a consumat prin expirarea timpului sau în alt mod.

Retragerea unui act administrativ individual ilegal favorabil constituie o modalitate de anulare și încetare a valabilității acestuia, dacă actul nu corespunde principiului legalității în întreaga sa dimensiune.

Aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, prin raportarea acestuia la actele normative ce reglementează temeiul, competența și procedura de emitere a lui.

La emiterea actului administrativ individual de numire a doamnei Domnica Manole, au fost încălcate mai multe norme de drept, care au ca obiect de reglementare condițiile de numire în funcția de judecător al Curții Constituționale, inclusiv normele privind organizarea și desfășurarea concursului.

Domnica Manole a fost numită în funcția de judecător al Curții Constituționale cu încălcarea criteriului juridic de înaltă competență profesională. În general, competența constă în capacitatea cuiva de a se pronunța asupra unui lucru, pe temeiul unei cunoașteri adânci a problemei în discuție. Scopul acestei condiții subiective rezidă în aceea de a numi în funcția de judecător constituțional doar pe acel care în virtutea înaltei competențe profesionale este capabil să asigure independența și imparțialitatea jurisdicției constituționale.

Sub aspectul verificării condițiilor legale pe care persoana numită în funcția de judecător constituțional trebuie să le întrunească, Parlamentul reține că, în privința pregătirii juridice superioare și vechimea de cel puțin 15 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior, verificarea are la bază date concrete și obiective (criteriul formal sau obiectiv), susceptibile a fi supuse unui control judecătoresc.

În ceea ce privește condiția înaltei competențe profesionale, aceasta implică evaluarea și decizia exclusivă a autorităților abilitate de Constituție și lege să facă numirea în temeiul unor aprecieri proprii.

Prin urmare, marja de apreciere a Parlamentului în exercitarea atribuției de a numi judecătorii constituționali nu este limitată la verificarea aspectelor de legalitate pe care le presupune îndeplinirea condițiilor obiective, cuantificabile (actul normativ stabilind în ceea ce privește rangul studiilor și al vechimii juridice nivelul minimal al condițiilor pe care persoana numită trebuie să le respecte), ci vizează și aspecte de discreție, având libertate absolută în acest caz de a alege o anumită persoană apreciată a întruni condiția înaltei competențe profesionale.

Potrivit poziției preeminente a Parlamentului în sistemul autorităților publice ale Republicii Moldova, el exercită prerogative de cea mai mare însemnătate pentru activitatea de stat, fiind, în întregul său, expresia

suveranității naționale rezultată din alegerile parlamentare. Între aceste prerogative, alături de cea privitoare la adoptarea legilor, este și activitatea de numire în funcțiile de demnitate publică.

Parlamentul nu poate desfășura în plenul său o atare activitate fără a beneficia de suportul informațional necesar pentru a-și formula o opinie corectă asupra persoanelor care urmează a fi desemnate pentru exercitarea atribuțiilor pe care funcția de demnitate publică o implică.

Rolul Comisiei juridice, numiri și imunități în procedura de numire a judecătorilor constituționali este tocmai acela de a culege și a oferi acele informații necesare plenului Parlamentului spre a-și fonda în mod optim și legal emiterea actului administrativ individual.

Astfel, comisia întocmește un raport prin care prezintă plenului Parlamentului toate informațiile cu privire la profilul candidatului, cariera profesională, probitatea morală, experiența în domeniul juridic sau calitățile individuale, elemente ce se circumscriu noțiunii de „înaltă competență profesională”.

Doamna Domnica Manole a menționat că meritele ei de a deveni judecător al Curții Constituționale constau în faptul că, în ultimii trei ani, ar fi fost pe baricade. Totodată, doamna Domnica Manole a picat concursul la Guvern, Consiliul Superior al Magistraturii și Parlament, în toate trei, fapt ce denotă o lipsă totală a profesionalismului în materia dreptului constituțional, organizarea, funcționarea și realizarea puterii de stat în condițiile statului de drept, democratic, constituțional și formei de guvernământ al republicii parlamentare.

Doamna Domnica Manole nu a întrunit criteriile de integritate (reputație ireproșabilă). Din acest considerent dânsa nu a fost admisă la concursul organizat de Guvernul Republicii Moldova, în persoana Prim-ministrului de atunci doamna Maia Sandu. Faptul respectiv a fost anunțat de către ministrul justiției pe atunci, doamna Olesea Stamate (actualul consilier pe justiție al Președintelui Maia Sandu) și doamna Domnica Manole, care a declarat că a primit o scrisoare de refuz în admiterea la concursul organizat.

Prin urmare, refuzul de admitere la concursul organizat de către Guvernul Republicii Moldova constituie un act administrativ individual defavorabil obligatoriu pentru doamna Domnica Manole, conform articolelor 10 alineatul (1) și 11 alineatul (1) litera a) din Codul administrativ.

Conform articolului 139 alineatul (4) din Codul administrativ, actele administrative individuale se respectă de către autoritatea publică emitentă, alte autorități publice, destinatarii acestora și persoanele terțe.

Actul administrativ individual nominalizat n-a fost contestat de către doamna Domnica Manole, el obținând și puterea lucrului decis, conform articolului 140 din Codul administrativ.

În aceste circumstanțe, Comisia juridică, numiri și imunități și Parlamentul Republicii Moldova nu doar că avea obligația să nu o accepte pe Domnica Manole la concurs, dar mai mult să nu o numească în funcția de judecător al Curții Constituționale.

Totodată, conform punctului 3 litera d) până la litera h) din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului, candidatul la funcția de judecător al Curții Constituționale trebuie să dea dovadă de înaltă competență profesională și de reputație ireproșabilă.

Potrivit punctului 11 din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Parlamentului, neîntrunirea condițiilor de eligibilitate sau lipsa reputației ireproșabile reprezintă temei de neadmitere la concurs.

Astfel, lipsa criteriului de integritate (principiul general al reputației ireproșabile), ca un element al înaltei competențe profesionale și lipsa înaltei competențe profesionale au viciat ab initio actul administrativ individual de numire a doamnei Domnica Manole în funcția de judecător al Curții Constituționale, prin perspectiva respectării de către ea a jurământului, exercitării atribuțiilor cu imparțialitate și în respectul Constituției.

Totodată, Parlamentul Republicii Moldova constată că măsura de retragere a actului administrativ de numire a doamnei Domnica Manole în funcția de judecător al Curții Constituționale este prevăzută de lege, iar ultima nu poate beneficia de protecția încrederii legitime și principiul securității juridice.

Doamna Domnica Manole a cunoscut despre circumstanțele nominalizate la momentul emiterii actului administrativ individual ilegal favorabil, pe când protecția încrederii este legată de buna-credință, care constă în faptul că destinatarul actului administrativ nu cunoștea la momentul comunicării actului administrativ despre ilegalitatea lui sau nu cunoștea acest fapt din neglijență gravă.

Protecția încrederii în dreptul public este un element al securității juridice. Conform articolului 30 din Codul administrativ, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situația în care, în condițiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

Or, conform articolului 19 din Codul administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și libertăților

persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

În temeiul articolelor 6, 21, 53, 54, 69 alineatul (1) și alineatul (3), 144 alineatul (1) din Codul administrativ, Parlamentul adoptă prezenta Hotărâre.

Articolul 1. – Anulează prin retragerea în parte cu efect pentru viitor actul administrativ individual ilegal favorabil, și anume Hotărârea Parlamentului nr. 121 din 16.08.2019 privind numirea doamnei Domnica Manole în funcția de judecător al Curții Constituționale.

Articolul 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare și este executorie la data adoptării.

Articolul 3. – Prezenta hotărâre poate fi contestată în termen de 30 de zile, cu cererea prealabilă adresată Parlamentului Republicii Moldova.

Eu vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Aveți întrebări.

Domnule Candu,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte de comisie Bolea,

O întrebare. Eu sunt anume persoana cea mai îndreptățită să ridic întrebări cu privire la calificările profesionale și meritele doamnei Manole, aici menționând, criticând, declarând atunci în acea perioadă când a fost numită.

Ce s-a întâmplat în doi ani de zile de așa revelație aveți, că numirea însăși nu a fost potrivită? Sunt deciziile actuale sau deciziile mai recente ale doamnei judecător Manole și președinte al Curții Constituționale sau sunt altele?

Fiindcă trebuie să recunosc, sună frumos și cumva interesant noțiunea „de efect pentru viitor actul administrativ individual ilegal favorabil”.

Mai rar am întâlnit în literatura de specialitate așa ceva. (*Voce nedeslușită din sală.*) Dar, da, Codul administrativ prevede, dar noi suntem în Parlament. Și acesta este un proiect așa semipolitic, până la urmă.

Ce s-a întâmplat? Și cum vedeți dumneavoastră înseși toate efectele juridice deja consumate? Fiindcă numirea ca atare în baza jurisprudenței pe care o avem noi și tot ceea ce înseamnă a dreptului comun, numirea deja și-a produs efecte. Noi nu ne mai putem întoarce.

Și există multe decizii... multe decizii, inclusiv ale Curții Constituționale, când numirile deja sunt consumate și nu mai pot fi retroactiv sau pentru viitor, inclusiv cum ați menționat dumneavoastră, să intervină prin act administrativ. Revocarea, da. Dar aceasta este altceva și alte motive.

Domnul Vasile Bolea:

Stimate domnule președinte Candu,

Deci acest proiect de hotărâre nu este cu iz politic. Este un document pur juridic, se bazează pe prevederile Codului administrativ. Cunoașteți cu toții și avem colegi aici în Parlament care au fost, dacă nu greșesc, și dumneavoastră mi se pare că ați fost coautor la acel proiect de lege al Codului administrativ.

Deci el a substituit Legea cu privire la contenciosul administrativ. Și asupra acestui cod s-a muncit, dacă nu greșesc, în jur de zece ani de zile de diferite grupe de experți.

Deci el a intrat în vigoare, dacă nu greșesc, în martie 2019.

Da, domnule Vreimea? Mai devreme?

Aprilie 2019. Și este obligatoriu pentru toate autoritățile publice din Republica Moldova. Conform Codului administrativ, actul prin care se numește o persoană în funcție de demnitate publică este un act administrativ individual. În cazul numirii este actul administrativ individual, favorabil persoanei care este nominalizată.

Noi vorbim în cazul de față despre un act administrativ individual favorabil ilegal. Și referitor la ilegalitatea acestui act eu am adus argumente. Și aceste argumente se conțin în acest proiect de hotărâre, care, de fapt, este o procedură administrativă clasică, pe care noi trebuie s-o urmăm în Parlament.

Iar adoptarea lui nu ține de... adică, mai bine zis, adoptarea acestui proiect de hotărâre ține de restabilirea ordinii de drept în această privință. Și doar atât.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Candu,

A doua întrebare.

Domnul Vasile Bolea:

Și el va produce efecte pe viitor.

Domnul Andrian Candu:

Pentru viitor. Am înțeles.

Domnul Vasile Bolea:

Deoarece el încă n-a fost consumat, deoarece doamna Domnica Manole prin acest act administrativ individual favorabil ilegal a fost numită pe un termen de 6 ani de zile. Deci dacă noi treceam peste acești 6 ani de zile, atunci ceea ce facem noi astăzi, ar putea fi declarat ilegal. Dar noi suntem perfect în acele linii roșii ale Codului administrativ.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule Candu,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Andrian Candu:

În precedenta hotărâre ați aprobat așa-numitul vot de neîncredere pentru încă doi judecători, care au fost numiți de Guvern. Ați avut discuții cu colegii din Guvern? Sunt procedurile respectate sau urmează eventual Guvernul să solicite anularea actelor administrative și în privința la aceilalți doi?

Domnul Vasile Bolea:

Vom vedea cum va proceda Guvernul. În principiu, ei au întreg instrumentarul pentru a face acest lucru, deoarece și acolo acel concurs care a fost organizat a avut unele rezultate, iar în final au fost numite alte persoane, care, de fapt, au picat acel concurs.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule...

Domnul Vasile Bolea:

Dar ține de Guvern luarea deciziilor în acest sens.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da, mulțumesc.

Domnule autor,

Și în 2019, și acum, spunem că numirea în corpore a judecătorilor Curții Constituționale la acea etapă a fost una politică. Deși s-au mimat, s-au organizat niște concursuri, într-un final fiind anulate și numiți judecătorii, practic, după aceleași criterii.

Doi candidați au fost numiți din partea Parlamentului: doamna Domnica Manole și domnul Vladimir Țurcan. Exact după aceeași procedură,

deși dumneavoastră invocați că a picat concursul, nu a susținut examene ș.a.m.d.

Vedem că această procedură este aplicată doar în privința doamnei Domnica Manole. Cumva ignorându-se procedura de numire a domnului Țurcan, care, din câte îmi amintesc, a avut la bază exact același scenariu sau aceleași proceduri. De ce sunt aplicate aceste standarde duble în situația dată?

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Nu sunt aplicate standarde duble. Noi astăzi am venit cu această inițiativă. Deci dumneavoastră dacă vreți să vă inspirați și să veniți cu altă inițiativă legislativă, noi o să o examinăm.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Alte întrebări nu aveți.

Vă rog, raportul Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Se dă citire raportului asupra proiectului de Hotărâre privind anularea prin retragere parțială a Hotărârii Parlamentului nr. 121 din 16.08.2019 privind numirea unui judecător al Curții Constituționale, înregistrat sub nr. 133 din 23.04.2021.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre privind anularea prin retragere parțială a Hotărârii Parlamentului nr. 121 din 16.08.2019 privind numirea unuia judecător al Curții Constituționale, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Prin proiectul de hotărâre, se propune anularea prin retragere în parte cu efect pentru viitor a actului administrativ individual ilegal favorabil, și anume Hotărârea Parlamentului nr. 121 din 16 august 2019 privind numirea doamnei Domnica Manole în funcția de judecător al Curții Constituționale. Proiectul de hotărâre a fost înaintat în temeiul articolelor 6, 21, 53, 54, 69 alineatul (1) și alineatul (3), articolului 141 alineatul (1) din Codul administrativ. (*Gălăgie în sală.*)

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități a decis, cu votul majorității membrilor săi (6 voturi „pentru” și 2 „împotriva”), să propună Parlamentului pentru examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 133 din 23 aprilie 2021.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte,

Nu aveți întrebări.

Stimați colegi...

Stimați deputați,

Procedura de vot.

Vă rog să reveniți în sală la locurile de muncă, să vă vedem.

Se supune votului adoptarea proiectului Hotărârii nr. 133 din 23 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Pentru acuratețe, numărătorii, vă rog să dați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27. (*Gălăgie în sală.*)

Sectorul nr. 2 – 24.

Sectorul nr. 3 – 1.

Sectorul nr. 2 – 25.

Cer scuze.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 53 de voturi, proiectul a fost adoptat.

Stimați colegi,

Următorul proiect este proiectul nr. 224 din 5 iunie 2020.

Doamnă Ivanov,

Vă rog, în calitate de autor. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Violeta Ivanov:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Astăzi, întreaga omenire este îngrijorată de ceea ce se întâmplă cu mediul înconjurător, de schimbările climatice, încălzirea globală, epuizarea stratului de ozon, deșertificarea, reducerea diversității biologice, problema dispariției resurselor de apă potabilă și multe altele. Una din consecințele acestor evenimente dezastruoase constituie defrișările masive ale Fondului forestier. Pădurile reprezintă principalul element în menținerea echilibrului ecologic, climatic și hidrologic, care are un rol foarte important în absorbția gazelor cu efect de seră, de asemenea, joacă un rol important în lupta

împotriva eroziunii solului, alunecărilor de teren, protejează împotriva inundațiilor, contribuie la purificarea și reținerea apelor și altele. (*Gălăgie în sală.*)

Prin distrugerea pădurilor, se creează dezechilibru imens în natură, degradarea masivă a lacurilor și râurilor, modificându-se inclusiv regimul de precipitații și, în consecință, provoacă secetă, un fenomen foarte bine cunoscut de noi în Republica Moldova, mai ales anul trecut, care a avut un impact enorm asupra agriculturii, și nu numai. Republica Moldova a ajuns unul dintre statele cu cele mai puține păduri din Europa. Starea actuală a pădurilor în Republica Moldova este catastrofală. Aceasta este nu altceva decât rezultatul atitudinii pe care noi, oamenii, o afixăm zi de zi față de pădurile noastre, dar și o consecință a gestionării ineficiente și frauduloase a Fondului forestier de către organele responsabile de protejarea acestuia. (*Gălăgie în sală.*)

Potrivit Agenției „Moldsilva”, Fondul forestier național constituie 12,7% din teritoriul țării. În realitate, această cifră este cu mult... cu părere de rău, cu mult mai mică, în condițiile în care media europeană este de 30%, iar media în statele Uniunii Europene este de 40%, spre comparație, România – peste 30%, vecinii noștri Ucraina – peste 20%.

Conform statisticii Global Forest Watch, în perioada 2001–2019, Republica Moldova a pierdut 8,35 mii de hectare de păduri, dintre care 817 hectare doar în anul 2019. În același timp, Republica Moldova continuă să exporte lemn brut în statele Uniunii Europene. Conform informațiilor obținute de la Serviciul Vamal, în pofida faptului că avem instituit moratoriu pe exportul masei lemnoase... și aici mă refer la Hotărârea Guvernului sub nr. 664 din 27.05.2016, în ultimii doi ani, s-au exportat anual câte aproape 600 tone de lemn de foc, cărbune de lemn, lăzi de lemn, palete și multe, multe altele. (*Gălăgie în sală.*)

Conform articolului 369 din Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat să adopte măsuri de promovare a conservării suprafețelor împădurite și să combată exploatarea forestieră ilicită. Gestionarea durabilă a pădurilor constituie unul din obiectivele de bază ale Strategiei de mediu pentru perioada 2014–2023, aprobate prin hotărâre de Guvern, prin care ne-am asumat angajamentul ca să împădurim și să avem minimum 15% din teritoriul țării împădurit.

În pofida multiplelor planuri, strategii și programe naționale, elaborate inclusiv cu suportul partenerilor de dezvoltare, situația rămâne frumoasă doar pe hârtie, dar în realitate este catastrofală. (*Gălăgie în sală.*) Dacă nu vom stopa acest dezastru în domeniul forestier, atunci, foarte curând, stimați colegi, vom rămâne nu doar fără păduri, dar vom rămâne fără apă freatică, care alimentează fântânile de mină și în satele Republicii Moldova sub 60% sunt alimentate cu apă doar din pânza freatică prin intermediul fântânilor de mine, râuri, lacuri, aer curat, soluri și, evident, nu vom avea nici agricultură,

cea ce va aduce la consecințe ireversibile pentru întreaga biodiversitate. Este necesar să protejăm resursele forestiere, deoarece pădurea joacă un rol vital în menținerea unui echilibru în natură.

În conformitate cu articolul 37 din Constituția Republicii Moldova, fiecare om are dreptul la un mediu înconjurător nepriemnic, din punct de vedere ecologic, pentru viață și sănătate. Întru respectarea acestui deziderat și în scopul stopării tăierilor masive ilicite ale pădurilor, conservării resurselor naturale epuizabile și refacerii suprafețelor forestiere, propun, stimați colegi, atenției dumneavoastră proiectul de Lege sub nr. 224 din 5 iunie 2020, care prevede instituirea unui moratoriu, pe un termen de 3 ani, asupra tăierilor ilicite din Fondul forestier și în afara acestuia. (*Gălăgie în sală.*)

Se permite doar lucrările de igienă și, în cazuri excepționale, pentru prevenirea sau lichidarea consecințelor calamităților naturale, catastrofelor și avariilor tehnogene, precum și pentru soluționarea problemelor ce vizează securitatea statului, se are în vedere construcția obiectivelor de menire socială: drumuri publice naționale... linii de transport, de energie electrică de înaltă tensiune, conducte de gaze sau petrol.

Stimați colegi,

Cred că am fost destul de explicită în prezentarea acestui proiect.

Pădurea înseamnă viață și este moștenirea și dreptul la un mediu sănătos și curat pe care noi, cu dumneavoastră, suntem obligați să-l protejăm și să-l lăsăm copiilor și nepoților noștri.

De aceea solicit respectuos susținerea proiectului respectiv.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Burduja.

Doamna Violeta Ivanov:

Da, vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimată doamnă autor,

Pentru precizare și ca și cetățenii să aibă răspuns la această întrebare. Noi cunoaștem că o bună parte din Fondul forestier al Republicii Moldova sunt pădurile, care sunt sădite de proprietarii terenurilor și care le-au sădit cu scopul recoltării masei lemnoase, iată, anume la acest capitol. Noi înțelegem cei cu Fondul public, aicea-i clar. Dar ceea ce ține de Fondul

forestier privat, mă refer la acei cetățeni care pe cota lor personală și-au sădit păduri, ei au dreptul să recolteze sau tot cad sub incidența acestei prevederi?

Doamna Violeta Ivanov:

Deci, aici, dacă dumneavoastră ați observat, am spus că din Fondul forestier. În afara Fondului forestier, noi avem acele perdele care sunt forestiere de-a lungul lacurilor, iazurilor ș.a.m.d.

Dar consider că această lege trebuie să se atribuie la toate pădurile. Deoarece chiar și cei care au sădit păduri ar putea o perioadă de trei ani ca să contribuie la absorbția gazelor cu efect de seră, deoarece consecințele nu sunt doar pe teritoriul spațiului pe care îl arendează, dar asupra întregii republici.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare, domnule Burduja?

Nu aveți.

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc.

Stimată doamnă autor,

Noi împărtășim cumva intențiile nobile în susținerea ideii de a nu tăia păduri, de a extinde suprafețele cu vegetație forestieră, doar că trebuie să constatăm că acest proiect nici pe departe nu va crea sau nu va atinge acel obiectiv sau scop urmărit în cadrul acestui proiect, dimpotrivă.

Și Centrul Național Anticorupție, în expertiza sa, cumva a atenționat asupra riscului, că acest fenomen al tăierilor ilicite, inclusiv prin implementarea acestui proiect, va crește.

De regulă, noi știm cu toții că un moratoriu are ca scop, adică, suspendarea unui proces pe o anumită perioadă pentru a veni între timp cu anumite măsuri legate de neadmiterea pe viitor.

Eu nu am văzut acțiuni sau măsuri concrete care ar genera acest proiect, ca după expirarea a trei ani de zile noi să știm că deja suprafețele vor crește sau nu vom mai avea aceste tăieri.

Care sunt acțiunile sau măsurile care urmează a fi realizate în perioada imediat următoare, în perioada de trei ani de zile, care vor duce, de fapt, la stoparea fenomenului tăierilor ilicite sau, eventual, creșterea suprafețelor cu păduri? Asta-i prima întrebare.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc foarte mult.

Stimate domnule deputat,

Vreau să vă spun că Strategia de mediu, care este preconizată pentru perioada anilor 2014–2023, foarte... expres presupune măsuri concrete pe fiecare an.

Dacă dumneavoastră... eu n-am luat acest document aici cu mine, dar deschideți-l, vă rog, și o să vedeți că pentru anii 2020–2021 sunt preconizate plantări, sunt preconizate măsuri concrete de îmbunătățire.

Acest lucru nici nu poate și nu este normal ca să fie într-o lege, deoarece prin hotărâri de Guvern se reglementează măsurile concrete, care sunt necesar să fie luate în soluționarea problemei respective.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Ciubuc,

A doua întrebare?

Domnul Nicolae Ciubuc:

Ceea ce ține de lucrările de igienizare. Dincolo de lucrările de igienizare, conform Codului silvic, sunt prevăzute și lucrări de îngrijire sau de reconstrucție a pădurilor. Nu am văzut, ce se întâmplă cu astfel de acțiuni? Or, în cazul în care se interzice sau se pune moratoriu asupra tuturor tipurilor de lucrări în păduri, cum vor lucra mai departe în contextul îngrijirii pădurilor, reconstrucției? Doar sunt anumite lucrări care inevitabil trebuie executate.

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Vă mulțumesc.

Stimate coleg,

Vreau să vă spun, în ceea ce ține de îngrijire, este un Regulament ce înseamnă această îngrijire. Dar astăzi, sub pretextul îngrijirilor, se taie hectare întregi de păduri. Și astăzi noi am ajuns ca să exportăm lemn de foc, cărbune peste hotare. Și am aici statistica pe care am solicitat-o de la Serviciul Vamal, și dacă vă citesc aici că noi anual exportăm câte 40 mii de sicrie din lemn în Italia și... sunt extraordinar de multe. Este aici o analiză, pot să v-o dau ca să faceți cunoștință cu ea. Atunci o să vedeți că, sub pretextul acelei îngrijiri, se taie hectare de pădure astăzi.

Dar nu trebuie să vă duceți departe, duceți-vă aici, la ieșirea din oraș, și o să vedeți, cronometrați într-o oră câte mașini cu lemn ies din țară.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Vă mulțumesc.

Doamnă deputat,

Văd că în prezentarea proiectului v-ați expus „moratoriu asupra tăierilor ilicite”. Cum să înțelegem „moratoriu asupra tăierilor ilicite”? Ilicit din start e ilegal.

Doamna Violeta Ivanov:

Corect.

Domnul Radu Mudreac:

Dar moratoriu? Să fie pe înțelese, moratoriu asupra lucrărilor, tăierilor care sunt autorizate, legale, atunci se expune moratoriu. Dacă din start el e ilicit, nu se poate de pus moratoriu asupra unei activități ilicite. Ca să fie...

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Vă mulțumesc.

Dar vreau să vă spun că anume astăzi se fac aceste tăieri masive, după cum v-am spus, sub pretextul la curățire și multe alte lucruri. Anume de aceea și se pune moratoriu pe o perioadă. Și vom face o revoluție totală în ceea ce ține de Fondul silvic, pentru a întoarce bogăția moștenită și a o menține în scopul... deja am spus foarte explicit în raportul meu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Mudreac,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

E mai mult o claritate. Orișicare activitate sau măsură ilicită este contracarată prin actele normative de lege, Cod penal, Cod... și alte măsuri. Poate o redenumim altfel această noțiune de tăieri, altfel, numai nu ilicite. Pentru că... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Violeta Ivanov:

Dumneavoastră vedeți în proiect „recoltarea masei lemnoase”.

Domnul Radu Mudreac:

V-ați expus, cred că și colegii au menționat, în prezentarea proiectului era ceea ce ține de...

Doamna Violeta Ivanov:

În prezentare am vorbit de ceea ce se taie ca în codru. Dar în hotărâre... uitați-vă, vă rog, în proiectul de lege veți vedea „recoltarea masei lemnoase”.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Până la urmă...

Doamna Violeta Ivanov:

Legea cu privire la instituirea moratorului asupra recoltării maselor lemnoase.

Doamna Zinaida Greceanî:

Când ați făcut prezentarea ați făcut... ilicite.

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Eu vă mulțumesc.

Dar anume sunt deranjată foarte mult de acele tăieri ilicite care sunt, într-adevăr, în proporții extraordinar de mari.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Jizdan.

Am clarificat în sfârșit.

Domnul Alexandru Jizdan:

Da. Doamnă Ivanov,

Dacă n-o să se supere domnul Burduja, atunci când spunea că ne-a îmbunătățit proiectul, să îmbunătățesc și eu, poate, întrebarea dumneavoastră. În continuarea gândului, când spunea stimatul meu coleg despre cei care pe pământul care le aparține lor au plantat copaci cu scopul de a-i comercializa.

Eu personal am văzut mai multe plantații de așa specii, paulownia se numește. Acești oameni au luat credite de la bancă, au plantat acești copaci, ulterior cu scop tocmai de a-i comercializa. Totuși, se vor răsfrânge aceste prevederi, despre care vorbiți dumneavoastră, peste partea particulară a problemei?

Doamna Violeta Ivanov:

Deci aici este vorba de păduri. Ceea ce dumneavoastră spuneți se numește livadă silvică. În contextul întrebării dumneavoastră, atunci noi ar

trebui să abrogăm și Hotărârea Guvernului care prevede moratoriu asupra exportului masei lemnoase, dar ea este în vigoare.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Jizdan,

Aveți a doua întrebare?

Doamna Violeta Ivanov:

Deci ceea ce spuneți nu se va răsfrânge.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Jizdan,

Aveți a doua întrebare?

Vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Da, tocmai despre acea Hotărâre de Guvern, despre care dumneavoastră ați menționat, aprobată în mai 2016. Puteți să ne explicați, totodată, dumneavoastră ați spus că în pofida faptului că Guvernul a adoptat o Hotărâre de Guvern în mai 2016, prin care interzice exportul masei lemnoase, dumneavoastră constatați astăzi că în toată această perioadă, totuși, a avut loc export și ați spus o cifră, pe care acum n-o mai țin minte. Ce prevede această hotărâre? De ce Serviciul Vamal a admis? Înseamnă că cineva a încălcat legea în cazul dat.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc foarte mult.

Într-adevăr, și eu am fost foarte mirată, dar nu pot să vă spun eu acum de ce Serviciul Vamal a admis. Am făcut o solicitare în scris către Serviciul Vamal, am vrut să văd cum este implementată această hotărâre. Și pentru mine a fost important ce exportăm noi.

Fiindcă, să spunem, în literatura de specialitate străină și în aplicația pe care dumneavoastră o luați Global Forest Watch, care noi putem să vedem, fiecare cetățean aplică și vede ce se întâmplă cu pădurile într-o țară sau alta. Vedem foarte mult export de lemn.

Și de aceea am făcut și solicitarea respectivă la Serviciul Vamal. Și iată aici mi s-a dat absolut tot pe ani, perioada, ce a fost exportat. Și datele acestea deci nu le-am luat din cap, dar le-am luat din nota informativă.

De ce face Serviciul Vamal așa, nu pot să vă răspund. Interzicere, da.

Sunt careva excepții cu privire la ceea ce dumneavoastră ați spus, lemnul care este cultivat pentru export și care are destinație specială.

Doamna Zinaida Greceanii:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Bîtca.

Domnul Vasile Bîtca:

Da, mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă deputat,

Proiectul este unul cu intenție bună. Dar vreau să vă atrag atenția la două întrebări, care după mine nu le-am văzut în analiza dumneavoastră pe care ați făcut-o. Dacă ați făcut dumneavoastră și cunoașteți care este procentul de sădire și cel existent anual?

Și a doua întrebare. Dumneavoastră cunoașteți 100% că Agenția „Moldsilva” este una la autogestiune. Și ce vor face trei ani de zile acești lucrători? Vor rămâne ca la Calea Ferată fără salarii? Sau, totuși, la pădurile care necesită o regenerare, pădurile care necesită tăieri sanitare, să le permitem ca automat să se poată și întreține. Ei altă activitate, din păcate, nu o să aibă.

Doamna Zinaida Greceanii:

Da, vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc foarte mult.

Și în contextul dat, stimate coleg, vreau să vă atrag atenția asupra hotărârii Guvernului... doar o secundă, cu privire la finanțarea... Doar o secundă, vă rog frumos. Hotărârea Guvernului prin care foarte... a, da.

Deci încep de la a doua întrebare. Hotărârea Guvernului nr. 150, articolul 4: activitatea Agenției este finanțată din contul mijloacelor bănești alocate din bugetul de stat. Prima.

A doua. Din venituri proprii și alte venituri ș.a.m.d.

În contextul dat, dacă ne uităm la Legea bugetului, într-adevăr, până acum, Agenția „Moldsilva” o vedeam ca o agenție cu un capitol aparte, cu codul bugetar 5401 5201. Doar că de anul acesta Agenția „Moldsilva” este inclusă în cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. Și dumneavoastră dacă vă uitați la codul respectiv 5401 5402, aici vedem cu 2 milioane mai mult.

În afară de aceasta, Agenția „Moldsilva”, conform Regulamentului, este în drept și se ocupă cu deci cu comercializarea puietilor, permiterea... deci eliberarea autorizațiilor pentru vânat.

O autorizație pentru un mistreț este de 2 500 de lei. Iar dacă vedem raportul Curții de Conturi de anul trecut, nu știu de ce Agenția „Moldsilva”...

Domnule deputat,

Vă rog frumos, dați-mi voie să vă răspund.

Nu știu de ce a venit cu o noutate și a început să elibereze gratis aceste autorizații pentru vânatul mistreților. Astfel, prin raportul Curții de Conturi, ei foarte clar demonstrează că Agenția de la acest serviciu, care nu a fost autorizat de nimeni, a pierdut 1 milion.

În afară de aceasta, dumneavoastră cunoașteți, eu aș vrea ca să favorizez ca ei să se ocupe și să aibă mai mulți bani din vânzarea puieților, decât din tăierile ilicite. Și ei pot, de asemenea, să colecteze plante medicinale, să le exporte, să le vândă: măcieș ș.a.m.d.

Eu înțeleg că este mult mai ușor să dobori un stejar secular, așa, decât să culegi măcieș. (*Râde.*)

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Bîtca,

A doua întrebare.

Domnul Vasile Bîtca:

Doamnă deputat,

Eu nu sunt de părerea că pădurile trebuie tăiate. Și iarăși vă duceți în direcția tăierilor ilicite.

Doamna Violeta Ivanov:

Știu, știu.

Domnul Vasile Bîtca:

Tăierile ilicite sunt interzise prin lege, atât. Dumneavoastră propuneți ca să interzicem tot absolut.

Doamna Violeta Ivanov:

La recoltarea maselor lemnoase. Da.

Domnul Vasile Bîtca:

Păi, și încă una. Vreau să vă spun. Dumneavoastră vă...

Doamna Violeta Ivanov:

În afară de utilizare.

Domnul Vasile Bîtca:

Dumneavoastră vă referiți în ceea ce spuneți la Agenția „Moldsilva”. Dar sunt 24 de întreprinderi care sunt la autogestiune. Agenția „Moldsilva” nu dă bani în teritoriu. Ei își întrețin aparatul prin cei de la buget, dar restul întreprinderilor sunt la autogestiune, din păcate. Și trebuie să ne gândim la oamenii care sunt în teritoriu. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu trebuie de tăiat mai multe lemne, domnule Diacov.

Trebuie ca să avem grijă de ei și să le dăm o soluție prin legea dată. Cum să iasă din situația creată?

Doamna Violeta Ivanov:

Foarte multe soluții le oferă această posibilitate, ca să dezvolte, să sădească mai mulți puieti. Să colecteze mai multe plante medicinale, să le comercializeze. Deci chestiuni foarte nobile și foarte importante care vor duce la protejarea mediului înconjurător, deoarece mediul nu are hotare.

Și astăzi dumneavoastră cunoașteți că problemele mediului sunt mult mai grave decât războaie sau alte stigmate ale omului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Evtodiev.

Domnul Vitalii Evtodiev:

Da, vă mulțumesc.

Doamnă raportor,

Așa o întrebare. Sunt de acord că pădurile se taie și se taie, cum spun rușii „безбожно”, la noi în Moldova. Dar ce organ al nostru dirijează cu tăierea acestor păduri? Aceasta-i prima întrebare.

Doamna Violeta Ivanov:

Deci uitați-vă ce se întâmplă la noi. Noi avem Agenția „Moldsilva”. Avem Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, care este în subordinea agenției. Deci se primește că ei prin intermediul institutului proiectează cât trebuie să taie. Ei taie și ei și controlează cum taie.

Deci eu cred că aici vom veni cu alte proiecte de modificare, ceea ce ține de structură. Dar în afară de aceasta, avem Inspectoratul Ecologic de Stat, care are în subordinea sa, să spunem, foarte mulți specialiști care trebuie să verifice toate aceste tăieri ilicite. Dar am aici, am văzut zilele acestea că „Moldsilva” a interzis să se filmeze tăierile copacilor din păduri ș.a.m.d.

Este un ordin al Agenției „Moldsilva”. Nu, drept că ei argumentează că poate să cadă vreo creangă în cap, să... din punct de vedere al securității poate îi posibil și așa ceva.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, a doua întrebare.

Doamna Violeta Ivanov:

Organele de control nu-și îndeplinesc atribuțiile, nu și le onorează.

Domnul Vitalii Evtodiev:

A doua întrebare. Eu de aceea și am vrut s-o pun. Cu ce se ocupă Inspectoratul Ecologic de Stat, unde activează peste 296 de colaboratori?

Doamna Violeta Ivanov:

Nu, eu cred că trebuie să-l invităm sau pe domnul ministru, sau pe șeful Inspectoratului.

Domnul Vitalii Evtodiev:

Care sunt responsabili de aceasta?

Doamna Violeta Ivanov:

Da, care sunt responsabili. Dar încă o dată vreau să spun că, dacă noi ne uităm la numărul sau procentul de tăieri astăzi în Republica Moldova și veniturile care vin la Fondul ecologic din amenzi sau prejudicii, atunci sunt cifre care nu prea pot să le compari sau să le simți, deoarece ele sunt foarte-foarte modeste.

Și în situația dată îmi pun și eu întrebarea: sau nu-i văd, sau se fac că nu-i văd, sau altceva. Dar nu pot să vă răspund eu la întrebarea aceasta, fiindcă nu am competențele respective.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă mulțumesc.

Domnul Pascaru – următoarea întrebare.

De acum azi le ofer la toți microfonul.

Domnul Nicolae Pascaru:

Da, într-adevăr, este o problemă foarte mare la noi în Republica Moldova legată cu pădurile. Și aceste probleme, probabil, nu s-au terminat odată cu începerea democratizării societății noastre moldovenești. Adică întotdeauna a fost o problemă acută, pentru că pe oameni îi deranjează tot ce este ecologie, tot ce este sănătate, tot ce este pădure.

Și ceea ce face „Moldsilva” în ultimul an este un lucru foarte bun. Pentru că aceste proiecte de a sădi milioane de copaci este un proiect foarte bun. Noi măcar să întoarcem numărul de copaci, așa cum a fost în perioada sovietică.

Pentru că, din păcate, centralizat „Moldsilva” la Chișinău, din păcate, în toate timpurile, au fost perioade când nu chiar putea să verifice fiecare sătuc, fiecare pădure. Și acei de la locurile lor mai făceau din capul lor diferite situații.

Dar nu de aceasta am vrut să întreb. Dumneavoastră ați discutat cu „Moldsilva”? Ce spune ea privitor la acest proiect, ca să interzicem? Pentru că sunt două lucruri opuse la acest segment. Interzicerea câțiva ani va face

ca în Moldova să fie, într-adevăr, niște păduri dese, să crească mulți copaci. Da, să nu se taie, să nu se exporte. Dar ce spun ei de la „Moldsilva”?

Doamna Violeta Ivanov:

De la „Moldsilva” desigur că o să spună că nu vor. (*Râde.*)

Deci, nu, pentru a menține acel echilibru ecologic, pentru a nu permite desecarea, să spunem, a izvoarelor, fântânilor ș.a.m.d., noi trebuie să avem acel minim necesar de 15% de împădurire, ceea ce este foarte clar calculat astăzi și de Academia de Științe, de specialiștii din domeniu, și ceea ce noi ne-am asumat, inclusiv prin ratificarea convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, dar și pentru noi, pentru viața și sănătatea noastră, deoarece pădurile sunt plămâni planetei, în general. (*Gălăgie în sală.*) Anume din aceste considerente, fiindcă înțeleg că noi... ceea ce trebuia să facem către anul 2020 – să asigurăm acele 15%, noi vedem că deja nu le mai putem asigura nici către... 2015, dacă vom merge în acest ritm, și am venit cu acest proiect foarte clar de lege.

Da, clar lucru că trebuie să aibă loc acele curățiri de igienă, care nu au loc, cu părere de rău, astăzi. Duceți-vă în orice pădure și o să vedeți crengi uscate și așa mai departe, dar alături o să vedeți stejari tăiați. Și, desigur, noi nu putem să nu ne dezvoltăm. Atunci când avem nevoie de careva proiecte strategice la nivel național, da, lucrul acesta se permite. (*Gălăgie în sală.*)

Eu vă mulțumesc foarte mult.

Și, în speranța că acest proiect va fi votat, reieșind din necesitatea stringentă, în două lecturi, vă mulțumesc foarte mult.

Și dacă mai sunt întrebări, cu plăcere vă răspund.

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim.

Mai multe întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog raportul Comisiei mediu și dezvoltare regională.

Doamnă Tauber,

Vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Marina Tauber:

Mult stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat proiectul de Lege privind instituirea moratoriului asupra recoltării maselor lemnoase, inițiativă legislativă a doamnei deputat Ivanov și, în calitate de coautori, unui grup de deputați.

Urmare a dezbaterilor asupra proiectului de lege nominalizat, membrii comisiei permanente vă comunică următoarele.

Potrivit autorului, moratoriul are drept scop stoparea tăierii masive a pădurilor, conservarea resurselor natural-epuizabile și refacerea suprafeței forestiere. (*Gălăgie în sală.*) Se vor permite doar lucrările de conservare, regenerare și reconstrucție ecologică, pentru prevenirea sau lichidarea consecințelor calamităților naturale, catastrofelor și avariilor tehnogene, precum și pentru soluționarea problemelor ce vizează securitatea statului, construcția obiectelor de menire specială: drumuri publice naționale, linii de transport, de energie electrică de înaltă tensiune, conducte de gaze sau petrol.

Terenurile Fondului silvic din Republica Moldova au o suprafață aproape de 500 de mii de hectare. Gradul de împădurire variază de la 7,2% în zona de nord și 6,7% în zona de sud, până la 13% în centru. Pentru exercitarea efectivă a funcțiilor ecoprotective ale pădurilor, gradul de împădurire trebuie să depășească indicele de 15 la sută. Or, pădurile oferă numeroase servicii ecosistemelor: ele ajută la protejarea solului împotriva eroziunii, fac parte din ciclul apei, protejează biodiversitatea, oferind un habitat pentru numeroase specii și reglează climatul local. (*Rumoare în sală.*) Pădurile sănătoase sunt, de asemenea, cruciale pentru combaterea schimbărilor climatice globale, deoarece captează dioxidul de carbon din atmosferă.

Proiectul de lege supus examinării este avizat de către comisiile permanente ale Parlamentului, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și este însoțit de raportul de expertiză anticorupție. Toate obiecțiile și propunerile parvenite pentru îmbunătățirea inițiativei legislative vor fi luate în considerare.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia mediului și dezvoltare regională, din motive pur tehnice, nu a luat o decizie pe marginea proiectului de Lege nr. 224 din 05.06.2020.

În concluzie, decizia asupra proiectului de Lege privind instituirea moratoriului asupra recoltării maselor lemnoase rămâne la latitudinea Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Da, văd.

Domnule Ciubuc,

Întrebare, vă rog.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc.

Stimată doamnă președinte,

Vroiam să vă întreb: dacă în cadrul comisiei ați examinat cu specialiștii, eventual, din partea Guvernului, cum va fi pus în aplicare acest moratoriu sau mecanism de... cine va fi instituția responsabilă, care sunt pașii și măsurile care urmează a fi întreprinse de către instituțiile guvernamentale? Dacă, la nivelul comisiei, acest lucru a fost abordat și aveți o viziune?

Doamna Marina Tauber:

Noi am discutat acest lucru în cadrul comisiei.

Și Guvernul urmează să vină cu Regulamentul detaliat pe marginea implementării acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnule Ciubuc,

A doua întrebare?

Doamna Marina Tauber:

Și vreau o mică remarcă. (*Voce nedeslușită din sală.*) Acest proiect a fost dezbătut în comisie pentru prima dată pe data de 17 decembrie 2020. Și până acum nici un amendament și nici o propunere nu a venit în comisie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Ciubuc,

A doua întrebare?

Domnul Nicolae Ciubuc:

Nu, de pe data de 17 decembrie și până în prezent, cel puțin, un plan de acțiuni concret, legat de implementarea lui, trebuia să fie. În condițiile în care Guvern nu se știe când vom avea, adică există semne mari de întrebare cu privire la aplicabilitatea lui. Inclusiv din acest motiv, noi nu vom susține acest proiect, care considerăm că mai mult va dăuna, în lipsa unui mecanism clar. (*Gălăgie în sală.*)

Or, în situația în care noi avem fenomenul tăierilor ilicite, trebuie să întărim capacitatea instituțiilor care au responsabilitate de contracarare a acestui fenomen. (*Voce nedeslușită din sală.*) Și o oportunitate bună în acest sens, ca președinte al Comisiei mediu și dezvoltare regională, vă sugerez să promovați Codul silvic și, eventual, acolo să întărim și capacitatea instituțională, să vedem încălcările, cum majorăm sancțiuni, eventual, în așa fel ca tăierile ilicite să fie demotivate.

Știu că Codul silvic este, cumva, stopat sau blocat la nivelul comisiei și nu este promovat.

Doamna Marina Tauber:

Mulțumesc foarte mult, stimate domnule Ciubuc. (*Rumoare în sală.*)

... Eu vreau să vă spun că ceea ce este legat de Codul silvic a fost, la fel, deja analizat la nivel de comisie. Și, având în vedere că sunt mai multe lacune în acest proiect de lege, noi vom organiza audieri adiționale. Vă invităm cu propuneri și cu obiecții.

Totodată, eu, în calitate de președinte al Comisiei mediu și dezvoltare regională, vreau să vă spun că, din păcate, am găsit lucrurile acestei comisii în stare foarte gravă și dificilă, după ce dumneavoastră ați condus-o, (*râsete și gălăgie în sală*) și mai multe proiecte de legi stau în praf și nu sunt promovate.

În momentul în care dumneavoastră ați ocupat așa o funcție importantă, ați fost ministrul agriculturii și etc., eu mă gândesc că, poate, aveți anumite interese în acest domeniu, ca și în domeniul carierelor, pe care le promovați de fiecare dată.

Având în vedere informațiile, care îmi vin permanent mie pe Facebook și în mesajele private, că dumneavoastră ați luat mită pentru mai multe încălcări și... (*voce nedeslușită din sală*) pentru a pune presiune pe oamenii din domeniul respectiv, probabil, aveți anumite interese personale. Asta eu vă spun în calitate de președinte al Comisiei mediu și dezvoltare regională.

Vă mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Dreptul la replică.

Doamna Marina Tauber:

Dar eu nu am spus numele și familia...

Doamna Zinaida Greceanîi:

D-apoi ați conversat cu domnul Ciubuc și... (*Gălăgie și râsete în sală.*)

Doamna Marina Tauber:

Poate nu. Eu poate cu mai mulți din sectorul acesta am conversat, apropo. (*Râsete în sală.*) Acolo toți sunt la fel, în zona aceasta. Acolo trei sau patru au rămas, câți?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Ciubuc.

Doamna Marina Tauber:

Văd astăzi patru doar. Patru bărbați puternici, care au dat un milion de întrebări pentru un proiect de lege, care este absolut necesar pentru țara noastră.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Noi constatăm, doamnă președinte...

Doamna Marina Tauber:

Dacă cineva este contra, veniți cu amendamente concrete. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Nicolae Ciubuc:

... că, în afară de declarații și alte lucruri, nu vă ajunge capul, v-am văzut deja în numeroasele intervenții.

Eu v-am pus o întrebare legată de domeniul profesionist, care dumneavoastră îl reprezentați. În loc să dați un răspuns profesionist, vă duceți într-o altă extremă și faceți declarații, așa cum ați făcut-o dintotdeauna, necredibile și tendențioase. Așa că, deja concluziile o să le facă cetățenii și tot plenul Parlamentului, legat de calitatea și profesionalismul pe care îl manifestați în cadrul ședințelor, inclusiv ale comisiei, dar și în acest plen.

Doamna Marina Tauber:

Vă mulțumesc foarte mult, domnule Ciubuc, pentru calificările pe care mi le dați.

Eu vreau să vă spun că dacă dumneavoastră sunteți profesionist bun, eu nu știu de ce noi am avut peste două sute de proiecte de lege care nu au fost avizate, nu au fost puse la vot, nu au fost puse în dezbatere în comisie și s-au prăfuit în această comisie. Deci, probabil, dumneavoastră nu ați avut timp să conduceți această comisie...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Tauber...

Doamna Marina Tauber:

Asta, în primul rând. În al doilea rând... (*Rumoare în sală.*) În al doilea rând, dacă vreți... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Nu vă duceți...

Doamna Marina Tauber:

Și alt moment...

Eu îmi cer scuze, doamnă Președinte.

Domnule Ciubuc,

Dacă dumneavoastră sunteți profesionist, întrebarea mea este, și în acest domeniu mai ales. Pentru că noi am înțeles că sunteți peste tot profesionist.

A trecut, practic, jumătate de an, de ce nu ați depus în comisie propunerile constructive? Care a fost problema? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Doamna Marina Tauber:

Care este problema? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Doamna Marina Tauber:

Eu răspund la întrebări. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Doamna Marina Tauber:

Dar ce aveți împotriva Jorii de Jos? (*Rumoare în sală.*) Haideti spuneți-mi, vă rog. (*Rumoare în sală.*) Da, eu mă mândresc cu oamenii care m-au delegat aici.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Colegi...

Colegi...

Domnule Jizdan...

Doamnă Tauber... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Marina Tauber:

Eu cred că oamenii de la Jora de Jos o să ia asta ca ofensă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Tauber...

Domnule Jizdan...

Doamnă Tauber,

Nu mai aveți alte întrebări, vă rog să luați loc. (*Voce nedeslușită din sală.*) (*Rumoare în sală.*)

Vă rog să luați loc.

Nu mai aveți întrebări.

Avem o luare de cuvânt la acest subiect.

Domnule Batrîncea,

Vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Novac,

Luați loc, vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați colegi...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Calmați-vă, vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

De râs și de plâns această situație, de ce? (*Voce nedeslușită din sală.*) (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă rog să vă calmați.

Vă chem pe toți la calm. Noi n-am finalizat examinarea chestiunii.

Doamnă Tauber,

Vă rog să luați loc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vlad Batrîncea:

Dacă se poate de la început de cronometrat timpul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Colegi,

Vă rog.

Gata, ne-am calmat cu toții.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc.

Colleги,

я думаю, что у всех была возможность высказаться, да, высказать позицию по этому вопросу. Вот в этом и беда вот этого направления лесного хозяйства, что оно много лет являлось фактически полигоном для политических экспериментов, заявлений.

И меня удивляет, что сегодня мы не говорим о том – как Парламент, как орган, который принимает законы в Республике Молдова, – мы не говорим о том, что у нас нет кадрового законодательства в этой области и у нас, в Парламенте, находится на рассмотрении объемный кадровый документ, который разработало Правительство, да, и который получил заключение некоторых наших комиссий.

Codul silvic, la care mă refer, el era elaborat de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice și de mai mulți specialiști din domeniu în scopul de a aduce claritate la mai multe proceduri. Ce înseamnă, de exemplu, tăieri sanitare? Ce înseamnă alte tăieri? Ce înseamnă tăieri licite și ilicite? Care sunt procedurile? Care sunt responsabilitii?

Noi cu dumneavoastră, ca Parlament, la sigur, putem veni cu anumite ajustări la unele norme. Noi putem introduce moratorii, noi putem anula moratorii, noi putem permite, putem interzice. Dar, totuși, situația aceasta necesită un cadru legal ca lumea, adecvat, așa cum este în țările vecine, cum este în toate țările civilizate unde este Codul silvic.

Și noi, ca stat, trebuie să venim cu politici în domeniu, dar să nu venim cu anumite corectări și ajustări atunci când nu avem politici. Asta-i unu.

Ce dorim noi de la silvicultori? Ce planuri noi punem? Ce condiții noi impunem?

Doi. Despre ce noi putem vorbi, stimați colegi, și ce condiții noi putem cere atunci când politica statului în acest domeniu era de a trece întreprinderile respective la autogestiune? Mie îmi pare că această greșală a fost una fatală. Și anume această politică a devenit foarte periculoasă, iresponsabilă.

Acei care au aprobat decizia privind trecerea întreprinderilor silvice la autogestiune au făcut o crimă. Că dintr-un punct de vedere noi îi spunem... statul îi spune, nu noi, haideți, trăiți, munciți, asigurați. De cealaltă parte, v-am dat legitimația și mergeți și vă strângeți salariul.

Da, Agenția de aici, din Chișinău, de pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, are un anumit buget pentru sine, pentru aparatul central și pentru institutul respectiv, dar ce fac întreprinderile celea în teritoriu?

Eu nicidecum nu apăr, de aceea că acolo, în teritorii, în cadrul acestor întreprinderi sunt diferiți oameni și sunt diferiți activiști ai diferitor partide politice, care se restabilesc prin instanțe, sunt și abuzuri. Dar sunt și de acei care lucrează cinstit. Iarăși e oglinda societății.

Noi cu ce venim? Noi probabil că spunem, nu, noi dorim împădurirea Republicii Moldova la nivel de peste 15%. Cu acest scop noi îi introducem în bugetul public național, îi dăm finanțarea, dar introducem niște reguli stricte care trebuie respectate absolut de toată lumea, de toți participanții la acest proces. Nu, noi lăsăm fix așa.

Doi. Noi trebuie să știm un lucru, că mai sunt și alte organe care tot au anumite competențe care trebuie stabilite foarte clar, de aceea că sunt unele agenții, sunt unele inspecții care abuzează de relația lor de serviciu în raport cu pădurarii.

Noi ar fi bine să venim cu soluții sistemice. Eu chem toți colegii din Parlament, haideți să introducem, cel puțin, pentru prima lectură, acel Cod silvic. Că, totuși, cei de la Guvern, care au mai multă tangență cu acest domeniu, la sigur, au venit cu mai multe propuneri sistemice.

Doi. Haideți să întoarcem „Moldsilva” la finanțarea statului, ca să facem ordine. Haideți să-i oferim condiții decente salariale, dar să cerem și calitate.

Și trei. Noi avem, dacă doriți, și dreptul moral să vorbim despre această problemă, că am lansat campania respectivă de împădurire. Și în fiecare an, de mai mulți ani, noi participăm. Și împreună cu colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor ne mândrim cu acest rezultat. Este motiv de mândrie, noi am plantat sute de mii de copaci pe teritoriul Republicii Moldova și tot este puțin.

Noi ne-am alăturat campaniei naționale, care a fost lansată de „Moldsilva”, cu atingerea scopului în zece ani de 15% de împădurire. Și împreună cu ei sâmbătă, duminică, nu stăm pe Facebook, pe rețele, mergem și lucrăm. Și eu chem toți primarii din partea tuturor partidelor în acest sens, în acest proiect să facă parte și să semneze memorandumul cu Agenția „Moldsilva”.

Împreună putem aduce păduri în fiecare localitate. Evident că avem nevoie de fâșii de protecție, care cândva, în perioada, vorba clasicilor din această sală, ocupației sovietice, dar erau fâșii de protecție, era pădure. Nu am avut asemenea consecință din cauza secetei. Haideți să renaștem acele fâșii de protecție, haideți să facem ceva.

Știți, am fost amuzat săptămâna trecută, când cineva de peste drum, din clădirea Președinției, a spus că ei lansează campanii în acest sens. Ieșiți din Facebook, ieșiți din rețele și sâmbătă, duminică mergeți în teritoriu. Faceți cunoștință cu un instrument care se numește hârleț și plantați măcar doi copaci. Nu fiți așa de fățarnici și nu profitați de subiecte actuale numai de dragul like-ilor.

Care campanie națională dacă ea deja este în derulare? Alăturați-vă și prin exemplul propriu arătați că voi sunteți mai activi decât cineva, nu vă temeți de concurență. Dar cum poți realiza Programul național de

împădurire al Republicii Moldova, dacă te afli în sediu și nu știi câte sate sunt în Republica Moldova, câte primării sunt în Republica Moldova și câți pădurari sunt în Republica Moldova?

Și să nu știi că ei nu au finanțare din bugetul de stat. Și să faci declarații că iată ei profită de banul public și nu fac nimic. Care? Dacă statul Republica Moldova i-a trimis pe ei la autogestiune.

Dacă sincer se dorește, haideți cu toții să ne unim eforturile, că avem de trăit în această țară și avem probleme mari cu ecologia. Agricultură...

Mulțumesc. Eu 20–30 de secunde.

Agricultura suferă iarăși din cauza consecințelor respective, că pădurile sunt mai puține.

Și ultima, dar îi foarte important, colegi, unu e Codul silvic, doi – finanțarea și trei – tehnica. În lume deja este multă tehnică contemporană. Noi avem astăzi în păduri mulți copaci, încă din luna aprilie a anului 2017, da?

Trei ani au trecut, noi nu avem tehnică contemporană. Cine astăzi trebuie să procure această tehnică? Pădurarii trebuie să strângă bani din salariu? Sau trebuie să procure statul? Sau poate este cazul noi să împrumutăm niște bani și să procurăm această tehnică pentru întreg teritoriul Republicii Moldova?

Ca pădurile noastre să fie dotate cu tehnică. În afară de tehnică, avem nevoie și de oameni specialiști care pot lucra cu această tehnică. Și noi nu-i avem. Eu cu greu îmi închipui niște pădurari, pe care îi cunosc personal, iată lor să le aduci această tehnică? (*Râde.*) (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Probleme sunt o sumedenie. Printr-un singur proiect noi la sigur că nu le soluționăm. Una ce mi-a plăcut ce a zis domnul Batrîncea, mie tot mi-a plăcut, trebuie să recunosc. Că ar trebui fiecare să luăm hârlețul în mână și să sădim măcar câte doi copaci. Și aceasta ar însemna... și încă plus la aceasta să mai avem grijă și de dâșii.

Domnule Furculiță,

La acest subiect, vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Doamnă Președinte,

Solicităm o pauză de 40 de minute.. fracțiunea, înainte de votare. Și să decidem câți copaci fiecare fracțiune va planta.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, pauză, îi solicitarea fracțiunii. La 14.20 revenim.

Da, domnule Bolea.

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Tradițional, un anunț.

Stimați membrii ai Comisiei juridice,

Eu vă rog să ne întrunim într-o ședință.

Mersi.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanî:

... pauza.

Vă rog să reveniți în sală. (*Gălăgie în sală.*)

Secretariatul,

Vă rog să ne anunțați dacă avem cvorum.

Secretariatul,

Nu?

Numărătorii,

Vă rog să aveți grijă câți deputați suntem în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 23.

Sectorul nr. 2 – tot 23.

Mai așteptăm.

Doamna Zinaida Greceanî:

Rog președinții de fracțiuni să aibă grijă de deputați, să-i aducă în brațe în sală.

53?

Stimați colegi,

În sală sunt 53 de deputați.

Continuăm ședința.

Se supune votului aprobarea în prima lectură a proiectului nr. 224 din 5 iunie 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea.

Proiectul este aprobat în prima lectură.

Stimați colegi,

Rog comisia să lucreze pentru lectura a doua.

Stimați colegi,

Acum a parvenit o propunere din partea Comisiei juridice... din partea fracțiunii, se introduce în ordinea de zi proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind numirea unui judecător al Curții Constituționale nr. 135 din 23 aprilie 2021.

Cine este pentru introducerea în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim.

Proiectul este introdus în ordinea de zi.

Domnule Bolea,

Vă rog să-l prezentați.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Dacă îmi permiteți, doamnă Președinte, rog respectuos să uzați de dreptul dumneavoastră să mai introducem încă un proiect de Hotărâre cu privire la constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru elaborarea proiectelor de legi privind reforma constituțională, înregistrat sub nr. 129 din 22.04.2021.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nr. 129 din...

Domnul Vasile Bolea:

22.04.2021.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Din 22 aprilie 2021.

Stimați colegi,

Cine este pentru a introduce acest proiect de hotărâre în ordinea de zi, rog să votați.

Unanim.

Stimați colegi...

Domnule Bolea,

Vă rog să prezentați **proiectul nr. 135**.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc.

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă un proiect de Hotărâre, înregistrat sub nr. 135 din 23 aprilie 2021, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, prin care se propune ca domnul Boris Lupașcu să fie numit în funcția de judecător al Curții Constituționale pentru un mandat de 6 ani.

Domnul Lupașcu este prezent aici, în plenul Parlamentului.

Prezenta hotărâre să intre în vigoare la data adoptării.

Și să fie persoane cointeresate... să poată să atace în instanța de judecată, așa cum prevede Codul administrativ, dacă sunt împotriva, acest document.

Cu referire la materialele care au fost distribuite și examinate de către Comisia juridică, numiri și imunități, vreau să vă spun că există o declarație a domnului Boris Lupașcu, în temeiul prevederilor articolului 11 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, prin care dumnealui își exprimă acordul prealabil privind numirea în funcția de judecător al Curții Constituționale.

În cadrul comisiei, au fost dezbătute, inclusiv prezentate, materialele necesare în vederea atestării, dacă candidatura domnului Boris Lupașcu corespunde cu rigorile legislației. Deci dumnealui este cetățean al Republicii Moldova, are o reputație și o vechime juridică mai mare de 15 ani. În acest sens, a fost prezentată diploma de studii, licența pentru exercitarea profesiei de avocat și extrasul din hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților privind acordarea licenței, cât și copia carnetului de muncă. *(Gălăgie în sală.)* În acest carnet de muncă sunt foarte puține inscripții făcute. Domnul Boris Lupașcu activează, dacă nu greșesc, din 1979, a activat într-un singur organ, în organul Procuraturii, are o vechime în muncă și o reputație ireproșabilă în acest sens.

Și propun examinarea acestui proiect de hotărâre și susținerea lui.

Eu vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Candu,

Întrebarea dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnule președinte Bolea,

N-am înțeles eu sau nu trebuia să fie concurs? Nu despre aceasta vorbeam anterior, că a fost concurs, că a fost anulat, că trebuia alt concurs să numim un judecător în baza unui concurs? Ați făcut concursul așa de repede?

Domnul Vasile Bolea:

Stimate domnule președinte Candu,

Deci legislația Republicii Moldova și Legea cu privire la Curtea Constituțională stabilește clar: Parlamentul numește.

Referitor la proceduri de concurs, nimic nu este indicat în acest sens în legislație. Noi suntem la procedura de numire. Pentru a putea fi numită persoana în această calitate, Comisia juridică, numiri și imunități urmează să stabilească dacă ea corespunde cu rigorile legii: trebuie să fie cetățean al Republicii Moldova, să cunoască limba, să aibă o reputație ireproșabilă și o vechime de cel puțin 15 ani în activitatea juridică sau activitatea didactică.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Deci comisia a examinat acel pachet de documente care a fost propus și a stabilit că dumnealui corespunde acelor criterii care sunt prevăzute în legislație.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Acuși o să vă ofer posibilitatea să prezentați raportul comisiei. Până când, ca autor.

Domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule autor,

Eu cu titlu de... probabil, e de redacție mai mult. La articolul 1, după cifra 6, de introdus noțiunea „ani”.

Domnul Vasile Bolea:

Da, am văzut și eu. Deci este o mică eroare.

Deci articolul 1. – Domnul Lupașcu Boris se numește în funcția de judecător al Curții Constituționale pentru un mandat de 6 ani.

Domnul Grigore Novac:

Da. Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Deci în momentul redactării va fi...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Bolea,

Vă rog să prezentați raportul comisiei.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se dă citire raportului asupra proiectului de Hotărâre privind numirea unui judecător al Curții Constituționale, înregistrat sub nr. 135 din 23 aprilie 2021.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre a Parlamentului nr. 135 din 23 aprilie 2021 privind numirea unui judecător al Curții Constituționale și comunică următoarele.

Prin proiectul de hotărâre se propune numirea domnului Lupașcu Boris în funcția de judecător al Curții Constituționale pe un termen de 6 ani.

Conform articolului 136 din Constituția Republicii Moldova și articolului 6 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, doi judecători ai Curții Constituționale se numesc de către Parlament pentru un mandat de 6 ani.

Comisia juridică, numiri și imunități a constatat că domnul Boris Lupașcu întrunește cerințele legale pentru funcția de judecător al Curții Constituționale, prevăzute de Constituție și de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

În rezultatul celor expuse, Comisia juridică, numiri și imunități a decis, cu votul unanim al membrilor prezenți (6 voturi „pentru”), și a hotărât să propună Parlamentului pentru examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 135 din 23 aprilie 2021 privind numirea domnului Boris Lupașcu în funcția de judecător al Curții Constituționale pentru un termen de 6 ani.

Și cu titlu de informare.

Stimați colegi,

Odată ce va fi adoptată această hotărâre, domnul Lupașcu urmează să depună jurământ.

Cu titlu de informare. Au fost invitați și membrii CSM, și doamna Președinte al Republicii Moldova în plenul Parlamentului pentru acest exercițiu.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Și eu am o întrebare: la ce oră i-ați invitat?

Domnul Vasile Bolea:

I-am invitat pentru ora 15.00.

Doamna Zinaida Greceanî:

Clar.

Stimați colegi...

Domnule Bolea,

Nu aveți întrebări.

Stimați colegi,

Se supune votului adoptarea proiectului Hotărârii nr...

Domnul Candu.

Da, vă rog.

La domnul Bolea?

Domnul Andrian Candu:

La candidat.

Doamna Zinaida Greceanî:

La candidat.

Da, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Bună ziua și bine ați venit în Parlamentul Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog să luați loc și să vorbiți la microfon, ca să puteți să răspundeți.

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Lupașcu,

O să vă întreb o chestiune, poate, așa într-un context mai larg. Luând în considerare ceea ce se întâmplă astăzi aici, în Parlament, că unui judecător i-a fost anulată numirea și iată că dumneavoastră sunteți numit, opinia dumneavoastră personală și asumarea dumneavoastră a acestei misiuni de a

fi acum judecător, dacă nu vi se pare că cumva este un abuz? Și dacă nu cumva vi se pare că, de fapt, vă asumați o chestiune problematică, fiind numit în acest context în calitate de judecător la Curtea Constituțională? Luând în considerare că există opinie că tot ce se întâmplă astăzi aici, în Parlament, este un abuz și o ilegalitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Lupașcu.

Domnul Boris Lupașcu – candidat la funcția de judecător al Curții Constituționale:

Mulțumesc pentru întrebare.

Eu, în general, nu pot da apreciere acțiunilor și declarațiilor dumneavoastră, ca parlamentari, a hotărârilor astăzi. Dacă voi fi numit, dacă voi fi acceptat, sigur că am să urmez buchea Constituției.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc frumos. *(Râsete în sală.)*

Domnule Candu,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Andrian Candu:

La dumneavoastră, doamnă Președinte.

N-am înțeles comentariul. *(Rumoare în sală.)*

Noi am numit oameni în Parlament, care spuneau că merită, deoarece au stat pe baricade. Vroiam să-l întreb pe domnul Lupașcu: dacă a stat undeva pe baricade?

Ca să știm, va trece vreun an, doi, iar revenim, iar... frumos sau nu frumos?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Lupașcu,

Vă rog.

Domnul Boris Lupașcu:

Pot răspunde la întrebarea respectivă cred că tot în felul următor, eu pe baricade am stat aproape 30 de ani de zile la straja legislației și am aplicat-o corect, în viziunea mea, sigur că.

Alte aprecieri să le dea colegii, organele de resort cu care am colaborat și, sigur, și dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Alte întrebări nu sunt.

De aceea, stimați colegi, supun votului adoptarea proiectului Hotărârii nr. 135 din 23 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul 2 – 28.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanî:

Cu 56 de voturi, proiectul de hotărâre a fost adoptat.

Domnul Lupașcu este numit.

Stimați colegi,

Dat fiind că persoanele de resort au fost invitate pentru ora 15.00 pentru depunerea jurământului...

Domnule Lupașcu,

Vă rog să mai rămâneți pentru depunerea jurământului în fața Parlamentului, Președintelui Țării și Consiliului Superior al Magistraturii. *(Aplauze.)*

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi, între timp cred că putem să examinăm, este proiectul nr. 104 din 9 aprilie 2021.

Autor – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Уважаемые коллеги!

Данный законопроект направлен на устранение несоответствия, которое возникло после принятия летом 20-го года закона о гражданской ответственности операторов воздушных судов.

Речь идет о поддержке малой и сверхлегкой авиации в нашей стране. После принятия закона в 20-м году сложилась ситуация с неправильным применением... в области страхования, для бортов, которые имеют определенную категорию, некоммерческого

использования, – борты от 2 до 12 мест. В соответствии с законом, который сегодня действует, страхование гражданской ответственности для подобного рода легкой авиации, которая используется и в парашютном спорте, и малой авиации составляет порядка 15–20% от стоимости самого борта.

Безусловно, данная ситуация возникла в результате неправильного применения правовых норм, неправильного указания в законе применения страховых норм для подобного рода бортов малой и сверхлегкой авиации.

В результате фактически на данный момент развитие спортивной авиации и парашютного спорта может быть парализовано в связи с невозможностью уплатить подобного рода страховки. В результате (еще раз повторюсь) несоответствия в законе этих условий.

Для примера, в европейских странах данная страховка соответствует цифрам 200, 400, 600 евро за борт легкой авиации. При том, что при применении нормы закона, который действует сегодня, подобного рода борт необходимо страховать в цифре порядка 6000 евро в год, что является абсолютным несоответствием и, можно даже сказать, нонсенсом.

Поэтому в целях недопущения коллапса для развития спортивной авиации, малой и сверхлегкой авиации и парашютного спорта был разработан данный законопроект, который абсолютно соответствует реальности, соответствует предыдущей практике, которая существовала в Республике Молдова до принятия закона в июле 2020 года, а также существующим практикам применения данных страховок в европейских странах.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnul Denis Ulanov:

И также прошу данный проект проголосовать в двух чтениях, поскольку он прост по смыслу и – еще раз обращаю внимание коллег – имеет целью вывести малую и сверхлегкую авиацию из коллапса, в который вошла эта отрасль в результате несоответствующего применения нормы в законе, вступившем в силу в июле 2020 года.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Vă rog, raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnule Burduja,

Vă rog, de pe loc.

Domnul Petru Burduja:

Doamnă Președinte,

Dacă se poate de pe loc.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea articolului 14 alineatul (2) din Legea privind răspunderea civilă și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave nr. 118/2020, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă, sub nr. 104 din 09.04.2021, și comunică următoarele.

Actualmente, articolul 14 al Legii privind răspunderea civilă și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave nr.118/2020 prevede cuantumul minim al asigurării de răspundere civilă față de pasageri în cazul decesului sau al vătămării corporale, ca urmare a accidentului, este de 250 de mii drepturi speciale de tragere pe fiecare pasager.

Prin excepție, în cazul operațiunilor necomerciale ale aeronavelor cu o masă maximă de decolare de 2 700 de kg sau mai puțin, cuantumul asigurării minime este de 100 de mii DST-uri.

Proiectul vizat are scopul de a extinde limitele acestei excepții a masei maxime de decolare a aeronavelor de la 2 700 la 5 700 de kg, precum și de a micșora cuantumul asigurării minime pentru acestea de la 100 de mii DST-uri pe fiecare pasager până la 14 500 DST-uri pentru fiecare pasager.

Este de menționat că proiectul vizat nu a fost avizat de către Guvernul Republicii Moldova. Reiterăm că Comisia Națională a Pieței Financiare și-a exprimat dezacordul cu proiectul vizat, din considerentul că acesta nu este în coroborare cu prevederile acquis-ului comunitar.

Prin urmare, de principiu, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim al 7 deputați „pro”, a aprobat proiectul de lege în prima lectură și-l propune plenului spre examinare.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

Procedura de vot.

Domnule Burduja,

Încă ceva? Nu.

Stimați colegi,

Procedura de vot.

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr...

Domnule Candu,

Ați apăsător?

Nu, nu, deconectați.

Ceva, monitorul meu trăiește cu viață proprie.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură, conform raportului Comisiei economie, buget și finanțe, proiectul nr. 104 din 09.04.2021.

Cine este pentru, rog să votați, prima lectură.

Majoritatea.

Acum vreau să întreb fracțiunile, dacă sunt gata să voteze pentru lectura a doua?

Fracțiunea Partidului Socialiștilor?

De acord.

Fracțiune Partidului „ȘOR”.

Doamna Marina Tauber:

Da, desigur, suntem de acord.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Candu.

Domnul Andrian Candu:

Noi încă nu avem opinia noastră a fracțiunii. Cum decide majoritatea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cum decide majoritatea. Clar.

Stimați colegi,

Atunci risc, întreb autorii.

Domnule Ulanov,

Supunem votului pentru lectura a doua?

Domnul Denis Ulanov:

Да, я прошу поставить на голосование во втором чтении, принимая во внимание, что в данном законопроекте в пояснительной записке все достаточно подробно изложено, с примерами существующей практики, как предыдущей, так и европейских стран.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru lectura a doua proiectul nr. 104 din 09.04.2021. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 25.

Sectorul nr. 3?

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 1.

53 de voturi.

Proiectul este votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Secretariatul m-a anunțat că CSM-ul și doamna Președinte au refuzat să vină la depunerea jurământului.

Noi suntem gata sau...? Suntem gata?

Vă rog.

Secretariatul este gata?

Domnule Lupașcu,

Vă rugăm, la tribuna centrală.

Domnul Boris Lupașcu:

Cu jurământul meu de acasă am venit.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu jurământul de acasă, acela-i de suflet.

Stimați colegi,

Vă rog.

Domnule Lupașcu,

Vă rog.

Domnul Boris Lupașcu:

„Jur să îndeplinesc cinstit și conștiincios obligațiile de judecător al Curții Constituționale, să apăr orânduirea constituțională a Republicii Moldova, să mă supun în exercitarea funcției numai și numai Constituției.”
Jur.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Domnule Lupașcu,

Felicitări. Succese vă dorim și caracter în apărarea intereselor Republicii Moldova.

Mulțumim. *(Aplauze.)*

Domnul Boris Lupașcu:

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumim.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 23 din 03.02.2021.

Domnul Fotescu – din partea autorilor.

Domnul Vadim Fotescu:

Спасибо, госпожа Председатель.

Уважаемые коллеги,

вашему вниманию представляется проект № 23 от 03.02 текущего года – это закон, состоящий из единой статьи, которая звучит следующим образом.

«На период чрезвычайного положения, объявленного в соответствии с положениями Закона о режиме чрезвычайного, осадного и военного положения № 212 от 2004 года, и/или режима неотложной ситуации в общественном здоровье, введенного в соответствии с положениями Закона о государственном надзоре за общественным здоровьем № 10 от 2009 года, в отступление от положений статьи 96 Налогового кодекса на продукты питания и/или напитки, за исключением алкогольной продукции, приготовленные или неприготовленные, для потребления человеком, вместе с сопутствующими услугами, позволяющими их немедленное потребление, осуществляемыми в рамках деятельности, отнесенной к

разделу первому Классификатора видов экономической деятельности Молдовы, на услуги по размещению, независимо от уровня комфорта, в гостинице, в гостинице-квартире, в мотеле, на туристической вилле, в бунгало, в туристическом пансионате, агротуристическом пансионате, кемпинге, на базе отдыха или в летнем лагере, отнесенные к разделу первому Классификатора видов экономической деятельности Молдовы, устанавливается ставка НДС в размере 1/2 от стандартной ставки.»

Коллеги,

еще в феврале месяце со всеми фракциями, насколько мне известно, ассоциация сектора Хорека провела переговоры. На них был просто крик отчаяния этого сектора экономики, поскольку все мы знаем, что этот сектор пострадал больше всех от пандемии, поскольку ограничения, введенные и Комиссией по чрезвычайному положению, и Комиссией по чрезвычайному положению в здравоохранении, резко ограничили доход сектора и многие предприятия вынуждены были либо сокращать сотрудников, либо уменьшать заработную плату, либо, к сожалению, вообще закрываться.

К сожалению, констатируем, что государство ничем не смогло помочь данной отрасли, и данный законопроект призван оказать посильную помощь, какую может себе позволить государство на сегодняшний момент, хотя бы на время чрезвычайного положения в стране или чрезвычайной ситуации в здравоохранении, которая сколько продлится – один Бог знает; мы удержим данные предприятия на плаву и позволим им не закрываться и каким-то образом осуществлять дальнейшую свою деятельность. (*Gălăgie în sală.*)

От себя, от фракции партии «Шор», от платформы „Pentru Moldova” и от всех людей, которые работают в данной отрасли, прошу поддержать данный законопроект и по возможности проголосовать его сегодня в двух чтениях.

Ознакомившись с заключениями, которые пришли на данный законопроект, мы выявили одну техническую неточность, которая могла бы позволить в будущем иметь двойное толкование. Поэтому был подготовлен амендамент к данному законопроекту, очень короткий, и после голосования в первом чтении, если позволите, я его зачитаю, и уже пленум будет решать о его применении и голосовании во втором чтении.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Întrebări n-aveți.

Vă rog să luați loc.

Rog raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Vă rog.

Domnule Burduja,

De pe loc?

Domnul Petru Burduja:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la impozitarea specială a serviciilor realizate în cadrul activităților atribuite în secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați ai Parlamentului Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede stabilirea cotei TVA în mărime de 10% pentru produsele alimentare și/sau băuturi, cu excepția producției alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoțite de servicii conexe, care să permită consumul imediat al acestora realizate de către întreprinderile din sectorul HoReCa.

Potrivit articolului 58 din Regulamentul Parlamentului, avizul Guvernului este obligatoriu, conform prevederilor articolului 131 din Constituție, la proiectele de acte legislative și la propunerile legislative sau la amendamentele care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau a împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare. Astfel, se atestă că proiectul de lege propus are un impact bugetar în sensul diminuării veniturilor bugetului de stat, fapt ce denotă că adoptarea proiectului de lege este condiționată de existența unui aviz pozitiv din partea Guvernului. Atestăm că avizul Guvernului, la momentul examinării proiectului de lege, pe marginea acestui proiect de lege lipsește.

Pornind de la cele menționate, comisia, cu majoritatea de voturi, de principiu, propune Parlamentului proiectul de lege spre examinare și aprobare pentru lectura întâi. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Nu sunt întrebări.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 23 din 3 februarie 2021. Prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea.

Domnule Burduja,

Vreau să vă întreb: dacă au fost careva propuneri, amendamente la acest proiect?

Domnule Burduja,

Domnule Fotescu,

Vă rog să-mi spuneți care este situația?

Domnul Burduja.

Domnul Petru Burduja:

Doamnă Președinte,

Într-adevăr, au fost mai multe întrebări de la colegi... de fapt, și de la autor. Deci de la autor ceea ce înțeleg... dumnealui singur a menționat că a avut loc o greșală tehnică ceea ce ține de inscripția cotei-standard, ceea ce constituie 20%, de aceea și în raportul comisiei a fost stabilit că-i 10%, ca urmare a acestor modificări. Înțeleg că autorul are un amendament, din câte am înțeles.

Totodată, mai este și întrebarea... noi, totuși, intervenim cu această taxă pe ce perioadă, pentru totdeauna sau pe perioada pandemiei? Pentru că înțeleg că așa propunere vine sub efectul pandemiei care este, și ar fi logic să aibă loc pe perioada pandemiei această prevedere, dar...

Doamna Zinaida Greceanîi:

În lege ce este scris?

Domnul Petru Burduja:

În lege...

Doamna Zinaida Greceanîi:

În proiectul de lege, în proiectul de inițiativă legislativă?

Domnul Petru Burduja:

În proiectul de lege nu este prevăzut termenul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, am înțeles.

Domnul Fotescu.

Domnul Vadim Fotescu:

В проекте как раз предусмотрен срок, что это именно на период действия чрезвычайного положения либо чрезвычайного положения в здравоохранении – и/или...

Doamna Zinaida Greceanî:

Либо не может быть в...

Domnul Vadim Fotescu:

И/или там стоит. Это предусмотрено и в момент ЧП, и в момент чрезвычайного положения в здравоохранении.

А амендамент, который, как справедливо заметил председатель комиссии, я подготовил для того, чтобы не было разночтений при применении данного закона, предлагается следующий: слова «1/2 ставки НДС» заменить цифрой «6%». Чтобы было четко и ясно, что половина стандартной ставки не от 20, а от 12, мы ушли от этого вопроса и предлагаем просто 6%.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnul Burduja.

Domnul Petru Burduja:

În principiu, da.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Supun votului.

Cine este pentru amendamentul propus de însuși autorul domnul Fotescu... cota să fie de 6%, rog să votați.

Majoritatea. (*Gălăgie în sală.*)

Cu acest amendament... întreb fracțiunile: noi putem să votăm în lectura a doua?

Fracțiunea Partidului Socialiștilor?

De acord.

Fracțiunea Partidului „ȘOR”?

De acord.

Mi se pare că doar este... avem și deputatul independent. (*Voce nedeslușită din sală.*)

De acord.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua, cu amendamentele acceptate de plenul Parlamentului, proiectul nr. 23 din 3 februarie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 25.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 53 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi, (*Gălăgie în sală.*)

Următorul proiect este proiectul nr. 117 din 20 aprilie 2021.

Din partea autorilor – doamna Glavan.

Doamna Ruxanda Glavan:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi deputați,

Propun atenției dumneavoastră inițiativa legislativă, înregistrată cu nr. 117, care vine să modifice Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021, Legea nr. 256.

Logica acestei inițiative este pe cât se poate de simplă, pe atât de importantă și are o puternică încărcătură emoțională pentru cei care de mai mult de un an de zile luptă pentru a ne salva viețile noastre și ale familiilor noastre. Prin această inițiativă, vrem să majorăm cu 40 la sută salariile personalului angajat în instituțiile medico-sanitare publice, încadrate în sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală, începând cu 1 iulie 2021.

Acest proiect propune alocarea resurselor financiare suplimentare pentru a majora salariile pentru toate categoriile de personal, angajat în instituțiile medico-sanitare publice, începând cu 1 iulie... 2021, inclusiv pentru contabili, economiști și alte categorii de personal administrativ și gospodăresc, care, la etapele anterioare de majorare, nu au beneficiat de

aceasta. Cheltuielile necesare pentru majorările propuse pentru 5 luni le-am estimat în jur de 685 de milioane de lei. Sub aspect financiar, cheltuielile necesare au fost identificate din contul soldurilor cumulative, care au fost înregistrate de Compania Națională de Asigurări în Medicină la data de 31 decembrie 2020.

Totodată, informez plenul Parlamentului că existența acestui sold a fost confirmată oficial prin scrisoarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină 01-09969 din 19 aprilie 2021. Totodată, în baza informației publice, subliniez că Compania Națională de Asigurări în Medicină, pentru primele 3 luni ale anului 2021, a declarat acumulări în creștere față de ceea ce a fost planificat, respectiv, cu 89 de milioane de lei sau cu 7 la sută mai mult față de perioada similară a anului trecut.

Așadar, stimați colegi deputați, reieșind din faptul că soldurile respective au fost înregistrate în conturile Companiei de Asigurări, reieșind din faptul că ele nu au fost planificate pentru cheltuielile curente, respectiv nu vor afecta obligațiunile financiare asumate deja de către Compania de Asigurări, propun, împreună cu dumneavoastră, să rectificăm Legea fondurilor... nr. 256, după cum a fost propus în anexe, și să oferim posibilitatea Companiei de Asigurări să utilizeze soldurile pentru a majora salariile tuturor angajaților din domeniul sănătății, începând cu 1 iulie 2021.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Întrebări nu aveți.

Rog raportul Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Domnul Odnostalco, pare-mi-se, dacă nu este... în lipsa domnului Buza.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Raport asupra proiectului de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 nr. 256/2020.

În urma discuțiilor pe marginea proiectului de lege menționat, membrii comisiei comunică următoarele.

Potrivit autorilor, prevederile proiectului presupun modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 întru alocarea resurselor financiare suplimentare pentru majorarea salariilor a tuturor categoriilor de personal angajat în instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv contabili, economiști și alte categorii de personal administrativ-gospodăresc care anterior au beneficiat de o creștere de 3%.

Cheltuielile necesare aferente majorărilor salariilor de funcții propuse în proiect de la 1 iulie 2021 (pentru 5 luni) se estimează pentru anul 2021 la circa 685 milioane de lei, de care vor beneficia circa 45 mii de funcții ocupate.

Membrii comisiei prezenți în ședință, cu votul unanim (6 „pro”), propun plenului Parlamentului aprobarea în prima lectură a proiectului de lege, cu comasarea acestuia cu proiectul de Lege nr. 121 din 20 aprilie 2021.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Procedura de vot.

Vă rog să fiți atenți.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 117 din 20 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea.

În prima lectură este aprobat.

Următorul proiect tot de acest gen, este practic identic, proiectul nr. 121 din 20 aprilie 2021.

Domnul Odnostalco prezintă?

Da, vă rog.

De pe loc?

Puteți să veniți și la tribuna centrală.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Госпожа Председатель,

нет необходимости... Об этом много говорилось и в прессе, и мы часто говорили об этом, и коллега, предыдущий докладчик, об этом также говорила: проекты, в принципе, одинаковые, единственный момент, который... заключается в следующем – в источниках финансирования. В предыдущем проекте речь идет об остатках из фондов обязательного медицинского страхования СНАМ, и сумма берется оттуда, в нашем проекте мы предлагаем из трансферов государственного бюджета в бюджет медицинского страхования и дальнейшее уже целевое расходование средств. Только этим и отличаются эти проекты.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Raportul comisiei asupra proiectului dumneavoastră, vă rog să-l prezentați.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Raport asupra proiectului de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 nr. 121 din 20.04.2021. Lectura întâi.

În urma discuțiilor pe marginea proiectului de lege menționat, membrii comisiei comunică următoarele.

Cheltuielile necesare aferente majorării salariilor de funcție se estimează pentru anul 2021 la circa 1 miliard 112 mii de lei, dintre care 840 milioane sunt destinate acoperirii cheltuielilor necesare creșterii salariilor cu 40%, începând cu 1 iulie 2021.

Membrii comisiei prezenți în ședință, cu votul unanim (6 „pro”), propun plenului Parlamentului aprobarea proiectului de Lege în prima lectură și comasarea acestuia cu proiectul de Lege nr. 117 din 20 aprilie 2021, ca bază fiind proiectul nr. 117.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

Procedura de vot.

Vă rog să reveniți la locurile de muncă.

Încă n-am supus votului, voi ridicați mâna.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 121 din 20 aprilie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim.

Acum, Comisia protecție socială, sănătate și familie a propus comasarea acestor două proiecte, nr. 117 din 20 aprilie 2021 cu nr. 121 din 20 aprilie 2021, de bază fiind proiectul nr. 117.

Cine este pentru această comasare, rog să votați.

Majoritatea.

Stimați colegi,

Noi am introdus în ordinea de zi, domnule Bolea, la propunerea dumneavoastră, proiectul nr. 129 din 22 aprilie 2021.

Vă rog să prezentați proiectul.

Stimați colegi,

Vă rog să aveți...

Dar noi mai avem. Până la 15.30 încă mai avem timp, o oră.

Domnul Vasile Bolea:

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă un proiect de Hotărâre cu privire la constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru elaborarea proiectelor de legi privind reforma constituțională.

Astăzi, în Parlament, este ziua Curții Constituționale.

Condițiile ce au impus elaborarea actului. Proiectul a fost elaborat în scopul: asigurării stabilității, funcționalității și conlucrării ramurilor puterii în stat și sporirii eficienței administrației publice; garantării independenței și protecției juridice a autorității de jurisdicție constituțională; consolidării societății, a statalității și suveranității, și independenței Republicii Moldova.

Totodată, la elaborarea proiectului a fost luată în considerare opinia experților în drept și a comunității academice privind necesitatea perfecționării legislației constituționale, a mecanismelor constituționale aferente principiului separației și colaborării ramurilor puterii în stat, consolidarea legalității și ordinii de drept și restabilirea încrederii societății în supremația Constituției.

Specialiștii în domeniu constată cu îngrijorare amploarea fenomenului instabilității puterii de stat, blocajele instituționale și implicarea politicului în domeniul jurisdicției constituționale.

La momentul actual, Republica Moldova trece printr-o criză constituțională profundă, capabilă să reducă stabilitatea sistemului politic al statului. Urmare a acestui fapt, este necesar a demara procesul de reformă constituțională prin abordarea inițială științifico-practică a problemelor constatate și elaborarea soluțiilor legislative, care ar îmbunătăți cadrul normativ, constituțional și cel aferent. Eu mă refer la legislația națională: Legea cu privire la Curtea Constituțională, Codul jurisdicției constituționale și multe alte acte.

Aspectele descrise necesită crearea pe platforma parlamentară a unei Comisii speciale, constituită din reprezentanți ai fracțiunilor și grupurilor parlamentare și experți în dreptul constituțional, reprezentanți ai mediului academic și societății civile, care vor identifica lacunele sistemului

constituțional și vor elabora soluții legislative privind perfecționarea legislației constituționale.

În acest sens, se propune crearea unei Comisii parlamentare speciale pentru ca această comisie să elaboreze proiecte de legi privind reforma constituțională.

Noi avem foarte multe hotărâri ale Curții Constituționale, adrese ale Curții Constituționale, care nu au fost transpuse în practică în legislația națională, inclusiv care se referă la unele proceduri care au loc în fața Curții Constituționale, deci inclusiv aceste lucruri referitor la admisibilitatea cererilor, sesizărilor, referitor la depunerea sau sesizarea Curții în privința excepțiilor de neconstituționalitate și multe alte lucruri, care urmează să fie inserate în legislația națională. Toate aceste proceduri să fie transcrise în legile din Republica Moldova.

De aceea, stimați colegi, cunoașteți cu toții că, anterior, instituția prezidențială a constituit un grup iarăși din experți din mediul academic, care să înceapă discuții asupra acestui lucru. Să înceapă o adevărată reformă constituțională în țara noastră.

Despre acest lucru vorbește inclusiv... sau în diferite discuții și partenerii noștri externi, și Comisia de la Veneția a Consiliului Europei.

Eu cred că a venit timpul. Din păcate, instituția prezidențială, doamna Maia Sandu, prin decretul său, a desființat această comisie, care a lucrat pe lângă Președinție. Probabil că i-a fost mai ușor în acest sens lucrul acesta să-l facă.

Noi considerăm că pe platforma parlamentară, odată constituind această comisie, noi o să demarăm acest proces. Cu certitudine, toate acele discuții care au fost inițiate de platforma prezidențială, toate acele propuneri... Da, noi vom invita și redevabili experți constituționaliști să activeze alături de noi în această comisie. Toate propunerile le vom examina și vom propune Parlamentului proiecte de legi care să îmbunătățească legislația în acest domeniu.

Eu vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și eu vă mulțumesc.

Întrebări văd că nu aveți de la colegi.

Rog, raportul comisiei.

Domnul Vasile Bolea:

Mersi mult, stimați colegi.

Se dă citire raportului asupra proiectului de Hotărâre cu privire la constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru elaborarea proiectelor de legi privind reforma constituțională.

Prezentul proiect de hotărâre are drept scop constituirea unei Comisii speciale pe platformă parlamentară, scopul căreia va fi identificarea lacunelor sistemului constituțional, ca urmare a unei analize minuțioase a stării de fapt, cu accente pe blocajele care duc la slăbirea eficacității guvernării, în ultima perioadă de timp în Republica Moldova.

Potrivit prevederilor proiectului, comisia urmează să elaboreze soluțiile legislative privind perfecționarea legislației constituționale.

Urmare a examinării proiectului prin prisma articolelor 32 și 33 din Regulamentul Parlamentului, Comisia juridică, numiri și imunități menționează că Parlamentul poate constitui comisii speciale pentru examinarea proiectelor de acte legislative sau pentru alte scopuri, indicate în hotărârea de înființare a comisiei respective.

În cadrul dezbaterilor, membrii comisiei au propus excluderea din proiectul hotărârii a articolului 2.

În rezultatul dezbaterilor asupra proiectului de hotărâre, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor prezenți, 6 voturi „pentru” și 1 vot „împotriva”, propune proiectul de Hotărâre nr. 129 din 22.04.2021 spre examinare și adoptare în cadrul ședinței în plen a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Acum trebuie să propuneți numeric comisia. Și pe urmă să ne propuneți care ar fi distribuția proporțională între toate fracțiunile și grupurile parlamentare.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Inițial, în proiectul de hotărâre s-a propus ca această comisie să fie constituită din 12 membri. Noi putem să lăsăm numeric.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Dar 9 nu-i suficient?

Domnul Vasile Bolea:

Rămâne la... Poftim?

Doamna Zinaida Greceanîi:

9 nu este suficient?

Domnul Vasile Bolea:

La latitudinea plenului. Eu consider că, în principiu, 9 membri ar putea fi suficient cu o condiție, dacă ei vor munci și vor munci serios în această comisie.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi,

A fost... eu nu știu care propunere?

Domnul Vasile Bolea:

9 membri.

Doamna Zinaida Greceanî:

9 membri.

Stimați colegi,

A fost propunerea comisia respectivă să fie constituită din 9 membri.

Cine este pentru? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da, domnule Batrîncea, vă rog, la acest subiect.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați colegi,

Eu înțeleg că este deja o cutumă parlamentară 9 membri, dar mie îmi pare că Comisia privind reforma constituțională este o comisie prea serioasă și are mult de muncit. Și ea trebuie să fie foarte... și mai reprezentativă decât tradițional. Și haideți să fie cel puțin 11 membri. Așa ca ea să fie, într-adevăr, lucrativă.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Cum îmi spuneți.

Domnule președinte,

Eu...

Domnul Vasile Bolea:

Se acceptă, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanî:

Se acceptă ce?

Domnul Vasile Bolea:

11.

Doamna Zinaida Greceanîi:

11. Dumneavoastră ați acceptat și 9, și 11.

Stimați colegi,

Propunerea a fost să...

Doamnă Tauber,

La numărul de membri?

Doamnă Tauber?

Doamna Marina Tauber:

Nu. Am apăsător să nominalizăm cine o să ne reprezinte din partea platformei și din partea...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Acuși. Haideți să votăm dintâi 9 și pe urmă proporționalitatea, și pe urmă nominal.

Cine este pentru ca Comisia respectivă pentru elaborarea proiectelor de legi privind reforma constituțională să fie constituită din 9 membri, 9 deputați...

Domnul Vasile Bolea:

11.

Doamna Zinaida Greceanîi:

11 deputați.

Cine este pentru 11 membri, rog să votați.

Practic, unanim.

Proporțional?

Domnul Vasile Bolea:

Proporțional...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Batrîncea,

Propunere?

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, sunt de acord cu colegul Bolea – proporțional. Astfel încât Partidului Socialiștilor să-i revină 4 membri. Și mai departe în funcție de mărimea fracțiunilor sau grupurilor parlamentare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mai sunt 1, 2, 3, 4, 5, 6. 6. Eu am în vedere că 6 fracțiuni și grupuri în afară de aceasta.

Nu prea iese. Dacă 4 și încă plus 6 fracțiunea, atunci se primesc 10. Dar câte unul. Dacă eu mă... am în vedere.

Stimați colegi,

„Pentru Moldova” – 1 și „ȘOR” – 1. La 2 m-am referit.

PAS – 2?

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, PAS – 2.

Doamna Zinaida Greceanîi:

PAS – 2.

Stimați colegi,

Cine este pentru această proporție: PSRM – 4 membri, PD – 1, „ȘOR” – 1, „PRO MOLDOVA” – 1, „Pentru Moldova” – 1, PAS – 2. „DA” – 1?

Cine este pentru această proporție, rog să...

Nu vă supărați, că am numit așa prescurtat.

De acord. Acceptat.

Acum nominal.

Vă rog, domnule Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Propunerea Frației Partidului Socialiștilor – deputații: Bolea, Novac, Lebedinschi, Gațcan.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea Partidului „ȘOR”?

Doamna Marina Tauber:

Noi o să vă prezentăm reprezentanții noștri din numele Platformei „Pentru Moldova” și Frației Partidului „ȘOR”, o să fie domnul Sergiu Sîrbu și domnul Denis Ulanov.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Sîrbu și domnul Ulanov.

Stimați colegi,

Celelalte rămân...

Un post vacant urmează, domnule Bolea, să aveți grijă să desemneze PD, Frațiunea... Grupul „PRO MOLDOVA”, PAS – 2 membri și „Platforma DA” – 1 membru.

Noi o să trebuiască să-i votăm pe dânșii pe urmă nominal?

Domnul Vasile Bolea:

La următoarea ședință.

Doamna Zinaida Greceanî:

La următoarea ședință.

Acum, stimați colegi, cine este pentru ca în componența comisiei să intre următorii deputați: domnul Vasile Bolea, domnul Grigore Novac, domnul Ștefan Gațcan, domnul Adrian Lebedinschi, domnul Sergiu Sîrbu, domnul Denis Ulanov?

Celelalte trei funcții... celelalte funcții fiind vacante, cinci, ca să le votăm la următoarea ședință.

Cine este pentru, rog să votați.

Da, mulțumesc.

Acum, domnule președinte, trebuie să alegeți președintele și...

Domnul Vasile Bolea:

Da, doamnă Președinte.

Propunem un președinte.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, domnule Batrîncea.

Domnul Vasile Bolea:

Doi vicepreședinți și un secretar.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimată doamnă Președinte,

Noi am ales 6 din 11. 5 urmează să suplinim la ședința următoare.

Se propune ca astăzi să luăm decizia cu privire la președinte. Și să lăsăm funcțiile de 2 vicepreședinți și secretar pentru ședința următoare, ca colegii din alte grupuri și fracțiuni să poată înainta și ei propuneri.

Dar reieșind din faptul că socialiștii au 4 din 11, o să propună candidatura la președinte din partea fracțiunii domnul Furculiță.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

În calitate de președinte, îl propunem pe domnul Vasile Bolea.

Și ce funcție?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Acelelalte haideți la următoarea ședință.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Nu, numai secretarul să-l numim, ca să putem începe a lucra.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Lebedinschi,

Eu am să mă isprăvesc, nu vă faceți griji. *(Voci nedeslușite din sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați...

Da.

Vă rog, domnule Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Reieșind din faptul că astăzi am numit 6 membri din 11, putem să mai alegem încă secretarul și doi vicepreședinți lăsăm pentru alți colegi, care astăzi sunt absenți la ședință.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Secretar cine se propune? *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Vasile Bolea:

Haideți să-l propunem pe domnul Sîrbu Serghei.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Au fost următoarele propuneri: în calitate de președinte al acestei comisii să fie numit domnul Vasile Bolea.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea.

Acum, în calitate de secretar, a fost propunerea să fie ales domnul Serghei Sîrbu.

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Majoritatea.

Stimați colegi,

Vicepreședinții – la următoarea ședință.

Și acum supun votului adoptarea în întregime a proiectului Hotărârii nr. 129 din 22 aprilie 2021, cu condiția că revenim la următoarea ședință pentru a coopta și ceilalți membri.

Cine este pentru, rog să votați.

Proiectul hotărârii este adoptat.

Domnule Bolea,

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

M-au rugat... a venit încă o propunere, este un proiect de lege, care stă de mai demult în Parlament, și am să uzez de dreptul meu de Președinte al Parlamentului ca să introducem pe ordinea de zi **proiectul nr. 233 din 11 iunie 2020, lectura a doua.**

Domnule Bolea,

Sunteți gata?

Este raportul comisiei.

Cine este pentru a introduce proiectul nr. 233? Îi cu privire la libertatea de exprimare. Cine este pentru a introduce în ordinea de zi proiectul nr. 233 din 11 iunie 2020, în ordinea de zi de astăzi, rog să votați.

Majoritatea.

Proiectul este în ordinea de zi.

Domnule Bolea,

Rog să prezentați raportul comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vasile Bolea:

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă raportul asupra proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative, înregistrat sub nr. 233 din 11 iunie 2020, pentru lectura a doua.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat, pentru lectura a doua, proiectul de Lege nr. 233 din 11 iunie 2020, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea modificării Codului penal și a Legii cu privire la libertatea de exprimare, astfel încât să se instituie răspunderea penală pentru săvârșirea unor infracțiuni, care încalcă drepturile cetățenilor și propagarea ideologiilor totalitariste, cum ar fi: fascismul, rasismul sau xenofobia, precum și incriminarea acțiunilor, care neagă existența Holocaustului. (*Gălăgie în sală.*)

Scopul proiectului este de a informa societatea în vederea eliminării oricărei forme de discriminare, de a investiga și sancționa actele de discriminare, care, în consecință, va crea un climat de încredere, respect și solidaritate în societate, lucru definitoriu pentru o societate democratică.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 4 februarie 2021.

La etapa de pregătire a proiectului de lege pentru dezbatere în lectura a doua, Comisia juridică, numiri și imunități a examinat amendamentele deputaților, obiecțiile și propunerile Centrului Național Anticorupție și ale Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Decizia membrilor comisiei asupra amendamentelor se conține în tabela de sinteză, care este parte componentă a prezentului raport. *(Gălăgie în sală.)*

Totodată, în adresa Comisiei juridice, numiri și imunități, a parvenit avizul Agenției Relații Interetnice și al Comunității Evreiești din Republica Moldova, care comunică despre susținerea prezentului proiect de lege.

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor prezenți (6 voturi „pentru” și 1 vot „abținere”), propune proiectul de Lege nr. 233 din 11 iunie 2020 spre examinare și adoptare în lectura a doua, în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Întrebări pare-mi-se că nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi...

Colegi,

Se supune votului pentru a fi adoptat în lectura a doua proiectul nr. 233 din 11 iunie 2020, în condițiile raportului prezentat de către Comisia juridică, numiri și imunități. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanî:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 25.

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 53 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua, finală.

Stimați colegi,

Aceasta a fost ordinea de zi pentru ziua de astăzi.

Vă mulțumesc la toți pentru participare.

Despre următoarea ședință se va convoca Biroul permanent și va anunța.

Vă mulțumesc.

O zi bună vă doresc!

Ședința s-a încheiat la ora 15.28.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.